



Spis treści

1.	WPROWADZENIE.....	2
2.	UZASADNIENIE	3
3.	CEL WPROWADZENIA INNOWACJI.....	13
4.	OPIS INNOWACJI, W TYM PRODUKTU FINALNEGO.....	17
5.	PLAN DZIAŁAŃ W PROCESIE TESTOWANIA PRODUKTU FINALNEGO.....	27
6.	SPOSÓB SPRAWDZENIA, CZY INNOWACJA DZIAŁA	44
7.	STRATEGIA UPOWSZECHNIANIA.....	47
8.	STRATEGIA WŁĄCZANIA DO GŁÓWNEGO NURTU POLITYKI	53
9.	KAMIENIE MIŁOWE II ETAPU PROJEKTU.....	56
10.	ANALIZA RYZYKA.....	58
11.	SŁOWNIK PODSTAWOWYCH POJĘĆ STOSOWANYCH W NINIEJSZYM DOKUMENCIE:	63



1. Wprowadzenie

Projekt odnosi się do problemu braku użytkowego modelu prowadzenia lokalnej polityki społecznej przez samorządy gminne i powiatowe w województwie mazowieckim. Użytkowy model jest tutaj rozumiany, jako zestaw instrumentów, przydatnych w ocenie większości decydentów i realizatorów, do prowadzenia lokalnej polityki społecznej. Potrzeba wsparcia decydentów i realizatorów w samorządach oraz instytucjach uczestniczących w realizacji lokalnej polityki społecznej nie była dotychczas w wystarczającym stopniu uwzględniona w polityce publicznej. Brakuje narzędzi/instrumentów, które ułatwiłyby realizację celów polityki społecznej. Jednocześnie problem jest szczególnie ważny w sytuacji konieczności wprowadzenia zmian w sposobie prowadzenia polityki społecznej określonych w dokumentach strategicznych m.in. Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego, Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego, także w opiniach przedstawicieli samorządów oraz lokalnych instytucji zaangażowanych w realizację lokalnej polityki społecznej, które ujawniły się w trakcie badań terenowych zrealizowanych w I etapie projektu.

Uzasadnienie opracowania innowacyjnego rozwiązania - mazowieckiego użytkowego modelu prowadzenia aktywnej polityki społecznej (zwanego dalej Model KKZ) oparto na wynikach badań przeprowadzonych w 72 samorządach województwa mazowieckiego w okresie listopad 2012 r. - styczeń 2013 r. Głównym celem badań była ocena sposobu prowadzenia lokalnej polityki społecznej przez samorządy gminne i powiatowe w województwie mazowieckim, ze szczególnym uwzględnieniem stanu realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, stosowanych metod i narzędzi analizy kosztów oraz identyfikacja programów społecznych realizowanych w odpowiedzi na istniejące kwestie społeczne przez instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, grupy społeczne (formalne i nieformalne), liderów lokalnych i przedsiębiorców.

Celem badań było również uzyskanie wiedzy na temat potrzeb i oczekiwań osób realizujących zadania polityki społecznej w zakresie narzędzi ułatwiających prowadzenie aktywnej polityki społecznej, w tym stosowanych metod analizy nakładów (finansowych i rzeczowych) ponoszonych na realizację zadań polityki społecznej.

Badania służyły pogłębionej weryfikacji założeń określonych we wniosku o dofinansowanie w zakresie następujących zagadnień:



1. koszty ponoszone na realizację zadań polityki społecznej na poziomie regionu, powiatu, gminy są liczone w sposób tradycyjny,
2. brak jest uporządkowanej wiedzy, a także świadomości wśród decydentów oraz realizatorów lokalnej polityki społecznej w zakresie nowatorskich sposobów rozwiązywania problemów społecznych,
3. zła jest jakość strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Proces przygotowania założeń mazowieckiego modelu prowadzenia aktywnej polityki społecznej został oparty na trzech głównych zasadach, które towarzyszyły realizatorom projektu w trakcie I fazy jego realizacji:

1. partycypacji i aktywnym włączeniu przyszłych użytkowników i odbiorców rozwiązania do prac nad założeniami modelu, realizowanym poprzez konsultacje społeczne z uczestnikami projektu, co ma kluczowe znaczenia dla użytkowego charakteru modelu,
2. wielosektorowości i łączenia wyników prac środowiska praktyków samorządowych, środowiska naukowego oraz środowiska obywatelskiego organizacji pozarządowych realizowanego poprzez formułę partnerstwa, co stanowi unikalną wartość w postaci wypracowania koncepcji twórczej i skutecznej współpracy instytucji z trzech sektorów (samorządowy, naukowy, obywatelski) w zakresie przygotowywania systemowego rozwiązania,
3. zarządzaniu ryzykami projektowymi oraz reagowaniu na nie poprzez wprowadzenie bieżących korekt i koniecznych zmian w projekcie.

2. Uzasadnienie

Charakterystyka problemu

Podczas pierwszego etapu realizacji projektu, przeprowadzono badania terenowe na reprezentatywnej grupie 72 samorządów województwa mazowieckiego (12 powiatów, 5 miast na prawach powiatu, 5 gmin miejskich, 10 gmin wiejsko-miejskich, 40 gmin wiejskich). Badania opierały się następujących technikach badawczych: kwestionariuszach ankietowych (grupa 608 respondentów, stan realizacji 93%), indywidualnych wywiadach pogłębionych IDI (grupa 405



respondentów, stan realizacji 93%) oraz zogniskowanych wywiadach grupowych FGI (8 spotkań dla grup 6-12 osobowych, stan realizacji 100%) oraz analizie dokumentów (desk research). Grupa respondentów obejmowała Starostów, Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów, Sekretarzy gmin i powiatów, Przewodniczących i Radnych Komisji polityki społecznej oraz komisji finansów, Kierowników, Głównych Księgowych oraz Pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej oraz Powiatowych Centrum Pomocy Rodzinie, Komendantów Policji, Lekarzy, Pielęgniarki środowiskowe, liderów organizacji pozarządowych lub nieformalnych organizacji, przedstawicieli związków wyznaniowych.

Równolegle przez zespół projektowy Partnera 2 została przeprowadzona metodą desk research analiza gminnych i powiatowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z obszaru woj. mazowieckiego (314 samorządów). Stworzono i skatalogowano zbiór 223 aktualnych dokumentów strategicznych dostępnych on-line (dostępność na poziomie 71%). Następnie dokonano analizy na podstawie 10% reprezentatywnej próby dokumentów SRPS.

Głównym celem badań była ocena sposobu prowadzenia lokalnej polityki społecznej przez samorządy gminne i powiatowe w województwie mazowieckim, ze szczególnym uwzględnieniem stanu realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, stosowanych metod i narzędzi analizy kosztów oraz identyfikacja programów społecznych realizowanych w odpowiedzi na istniejące kwestie społeczne przez instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, grupy społeczne (formalne i nieformalne), liderów lokalnych i przedsiębiorców.

Wyniki badań wskazały na wiele dysfunkcji w obecnym systemie pomocy społecznej. Dysfunkcje bardzo istotnie utrudniają prowadzenie długofalowej, spójnej i efektywnej polityki społecznej przez samorządy gminne i powiatowe.

Główne wnioski płynące z badań są następujące:

- Aktualny system prowadzenia polityki społecznej postrzegany jest jako interwencyjny i przypisywane są mu cechy takie jak zachowawczość, pasywność, bierność, reaktywność i akcyjność. Brakuje centralizowanej dobrze skoordynowanej polityki społecznej.
- Pomoc społeczna to najbardziej niewdzięczna sfera działalności samorządowej. Często bywa marginalizowana i spychana na dalszy plan, bowiem osiągnane przez nią efekty są słabo widoczne i nie odzwierciedlają poniesionych nakładów. Jako że

4



ustawodawca stworzył wyspecjalizowane w tej problematyce instytucje, różnego szczebla ośrodki pomocy społecznej, gminy z radością cedują na nie wszelkie obowiązki i odsuwają się tym samym od należytego zaangażowania w ten trudny obszar. Nie kwapią się także do podjęcia myślenia systemowego i strategicznego w omawianej kwestii, odchodząc od mierzenia efektywności swoich działań. Nie ma sensu przecież naruszać stanu swoistej symbiozy ustanowionej pomiędzy instytucjami opieki społecznej z jednej strony a względnie stałą grupą beneficjentów z drugiej.

- Tworzenie planów działań pomocowych w gminach odbywa się w sposób rutynowy, typowy dla rokrocznie powtarzanych działań, przy znaczącym odwoływaniu się głównie do zeszłorocznych planów w tym zakresie. Samorządy opierają się na raz stworzonym i realizowanym wzorcu, oczywiście modyfikując go nieco w zależności od bieżących potrzeb. To minimalistyczne działanie wydaje im się całkowicie uprawomocnione, gdyż zarówno podstawowe jak i dodatkowe zadania z zakresu pomocy realizowane są przecież w ośrodkach pomocy społecznej.
- Trudności z planowaniem wynikają z faktu, że instytucje realizujące politykę społeczną poruszają się w ramach rocznych budżetów, na których wysokość nie mają większego wpływu. Brakuje informatycznych narzędzi na planowania budżetu działań pomocowych. W wyniku badania kwestionariuszowych pozyskano między innymi informację na temat narzędzi jakie wykorzystuje się przy planowaniu i monitorowaniu wydatków na działania pomocowe. I tak 60,40% JST wykorzystuje szacunki sporządzone na podstawie wydatków roku ubiegłego, 60,07% wykorzystuje zestawienia przygotowywane przez pracowników, 43,23% wykorzystuje programy komputerowe wykorzystywane w księgowości, a tylko 9,90% korzysta z innych wyliczeń
- Znamienną bolączką w procesach planowania działań pomocowych jest brak uniwersalnych kryteriów oceny efektywności planowanych działań, co stanowi istotną przeszkodę w podejmowaniu decyzji. W tym kontekście widać wyraźnie brak narzędzi pozwalających decydentom na przyjęcie takich kryteriów oceny efektywności, które rozwiązywałyby problem relacji między obowiązkowymi świadczeniami dla beneficjentów systemu a działaniami pomocowymi przynoszącymi



radykałną zmianę funkcjonowania tychże klientów - wprowadzenie stanu rzeczy prowadzącego do ich uniezależnienia się od pomocy społecznej.

- Ocena wartości dokumentów strategicznych (gminne strategie rozwiązywania problemów społecznych czy też dokumenty odnoszące się do poszczególnych obszarów) jest wśród badanych samorządowców radykalna; dla mniejszej części z nich - negatywna (zbyt wysoki poziom ogólności, myślenie życzeniowe, schematyczność, konieczność formułowania ze zbyt dalekim wyprzedzeniem, realizacja ustawowego obowiązku) lecz co pocieszające, dla większości - pozytywna. Ci drudzy wskazują na fakt, że dokumenty strategiczne stanowią znakomitą bazę wyjściową do zaplanowania i wdrożenia projektów pomocowych od fazy planowania, poprzez zebranie informacji, analizę problemu, który ma być tematem projektu, opracowanie sposobu rozwiązań, ich wybór i wdrożenie. Pomagają także w sformułowaniu wniosków na zakończenie projektu. Lektura gminnych i powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych skłania do refleksji, iż dokumentom tym brak wizji skutecznego rozwiązywania problemów społecznych. Koniecznym wydaje się podniesienie poziomu świadomości wszystkich podmiotów polityki społecznej a w szczególności władz samorządowych w zakresie wagi i znaczenia dokumentu, jakim jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Proces opracowania czy też aktualizacji strategii jest szansą na integrację środowisk z obszaru polityki społecznej. Prace warsztatowe towarzyszące opracowaniu strategii mogą zwrócić uwagę osób zaangażowanych na odłożone w czasie koszty społeczne i ekonomiczne, zaniechania działań z zakresu integracji społecznej, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu czy też rozwoju kapitału społecznego. W związku z tym warto organizować szkolenia dla przedstawicieli władz samorządowych, w tym dla radnych oraz instytucji wykonawczych. Prace nad strategią mogą przysłużyć się poprawie relacji między instytucjami publicznymi a partnerami społecznymi, a także do wypracowania mechanizmów efektywnej współpracy. Współdziałanie wszystkich podmiotów z obszaru polityki społecznej jest warunkiem bezwzględny w skutecznym wdrożeniu strategii.
- Monitorowanie wydatków na działania pomocowe odbywa się przede wszystkim



w formie udzielania informacji o realizacji budżetu oraz dotacjach przyznawanych na programy społeczne, skierowanej zarówno przez ośrodek pomocy społecznej jak i organizacje pozarządowe do odpowiednich komórek urzędu gminy (pracowników merytorycznych, właściwych komisji, rad gmin, skarbników i osób zarządzających gminami). Czasami występują tu również instytucje zewnętrzne, powołane do sprawowania czynności kontrolno-rewizyjnych. Poza działaniami wynikającymi z przepisów nie można dopatrzeć się występowania jakichś szczególnych metod i procedur monitorowania.

- Wyraźnie zauważalny jest tu brak instytucji, która gromadziłaby wiedzę dotyczącą efektywnych działań społecznych. Stąd też pojawiają się wezwania do stworzenia ujednoczonej, ogólnopolskiej i powszechnie dostępnej platformy komunikacji i upowszechniania wiedzy o rozproszonych, incydentalnych czy słabo dostępnych działaniach, pochodzących zarówno z sektora samorządowego jak i organizacji pozarządowych. W ten sposób mógłby powstać swoisty „bank dobrych pomysłów” czy raczej „bank dobrych praktyk”.
- Wiedza respondentów na temat metod, narzędzi i sposobów działania przydatnych w obszarze planowania działań pomocowych jest dalece niewystarczająca. Sporo z nich nie posiada w tej kwestii stanowiska zaś wielu z pozostałych proponuje jedynie odwołanie się do programów czy projektów realizowanych przez miejscowe ośrodki pomocy społecznej. Stąd bardzo często w wypowiedziach występuje mylenie tego, co potencjalnie pożądane, z tym co realnie stosowane.
- Przedstawiciele samorządów wyraźnie dostrzegają istniejącą konieczność zaprowadzenia daleko głębszego stopnia koordynacji działań pomocowych dokonywanych przez różne urzędy, instytucje i organizacje społeczne. Wymagałoby to włączenia tychże elementów systemu pomocy społecznej w proces konsultacji i tworzenia planów - niemniej bez podjęcia takich działań, polityka społeczna nie może być realizowana w sposób uporządkowany i planowy.¹

¹ Raport z przeprowadzonych wywiadów pogłębionych dla potrzeb opracowania modelu prowadzenia aktywnej polityki społecznej w ramach projektu „Kalkulator Kosztów Zaniechania – wprowadzenie innych rozwiązań na



Jednym z pierwszych wyników prowadzonych prac i badań przez zespół projektowy, w tym przede wszystkim badaczy Szkoły Głównej Handlowej jest potrzeba uporządkowania i nazwania ogółu założeń i działań dla różnych sposobów prowadzenia lokalnej polityki społecznej. W rezultacie określono trzy różne sposoby prowadzenia lokalnej polityki społecznej: aktywna (reintegracyjna) polityka społeczna, interwencyjna polityka społeczna oraz polityka społeczna oparta na profilaktyce. Powyższe pojęcia jedynie częściowo zostały dotychczas opisywane w literaturze naukowej i branżowej (głównie w odniesieniu do aktywnej polityki społecznej oraz w niewielkim stopniu do polityki społecznej opartej na profilaktyce). Dlatego na potrzeby projektu przyjęto następujące definicje:

Aktywna polityka społeczna – zgodnie z definicją dr Marka Rymszy opiera się na trzech założeniach²:

- ograniczania skali pasywnych transferów socjalnych przez wprowadzenie wparcia warunkowanego, powiązanego z uczestnictwem ludzi w programach aktywizujących (określanych też jako inkluzyjne lub reintegracyjne),
- koncentracji na zatrudnieniu lub odbudowaniu tzw. zdolności zatrudnieniowej,
- wykorzystania potencjału instytucji niepublicznych (organizacji pozarządowych) do prowadzenia programów aktywizujących i różnych wspieranych form aktywności na rynku pracy.

Interwencyjna polityka społeczna – przeciwieństwo aktywnej polityki społecznej; na potrzeby projektu przyjęto to określenie w stosunku do zespołu działań w obszarze polityki społecznej prowadzonych w sposób nieuporządkowany w odpowiedzi na występujące kwestie społeczne o charakterze wymagającym pilnej interwencji opartej na obowiązujących przepisach prawa oraz głównie na pasywnych transferach socjalnych.

Prewencyjna polityka społeczna – zespół działań w polityce społecznej, który tworzy warunki do prawidłowego (optymalnego dla danej osoby/środowiska) funkcjonowania, wspomaga

Mazowszu w zakresie polityki społecznej w obszarze analizy kosztów braku podejmowania działań aktywizująco wspierających”, dr A. Kościółek, luty 2012 r.

² W stronę aktywnej polityki społecznej, red. Tomasz Kaźmierczak, Marek Rymsza, 2003



dostęp osoby/środowiska do zasobów w społeczności lokalnej, wzmacnia istniejącą samodzielności aktywność osoby/środowiska. Zaniechanie zaś działań profilaktycznych może prowadzić do stopniowej degradacji zdolności do samodzielnego zaspokajania potrzeb życiowych osób czy grup w środowisku lokalnym. Może być również przyczyną obniżania się aktywności w pokonywaniu pojawiających się barier (trudności), które mogą prowadzić do kryzysu (realizacji ryzyka socjalnego).

Przyczyny występowania opisanych problemów w świetle wyników badań przeprowadzonych w I etapie projektu

Zwolennicy wprowadzania zmian w zakresie planowania działań pomocowych w gminie wskazują na kilka przyczyn tego stanu rzeczy i obszarów, w których należałoby zastosować działania udoskonalające funkcjonowanie systemu. Stanowią je:

- **Sama konstrukcja systemu przyznawania pomocy, która w zastosowaniu wykazuje różnego rodzaju niedomagania** (sztywne progi dochodowe, brak możliwości indywidualnego podejścia do oceny sytuacji materialnej potrzebującej rodziny, ograniczona wielkość udzielanych środków);
- **Niezbędność dokonania koordynacji (pionowej i poziomej) w zakresie działań pomocowych pomiędzy różnego typu instytucjami czy organizacjami działającymi w tej sferze życia społecznego;**
- **Zintensyfikowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi w kwestii planowania i realizacji działań pomocowych;**
- **Niska efektywność programów z zakresu pomocy społecznej, które są realizowane ze środków Unii Europejskiej;**
- **Niewystarczająca ilości środków materialnych (finansowych bądź rzeczowych) przeznaczanych na cele opieki i pomocy społecznej oraz praktyka polegająca na decentralizacji zadań bez adekwatnego pokrycia finansowego. Innymi słowy, samorzady stawiane są przed faktem dokonanym i muszą „jakoś sobie radzić” z realizacją kolejnych narzuconych z góry przedsięwzięć. Ponadto często występują opóźnienia w przekazywaniu środków przeznaczonych na wykonywanie różnych**



zadań.

- **Otoczenie prawne**, w jakim funkcjonują decydenci w sprawach polityki społecznej jest nieprecyzyjne, często sprzeczne, wykluczające się, ponadto przepisy są często zmieniane, co powoduje zamieszanie i chaos, utrudniając właściwe wykonywanie zadań i uruchamiając postawy obronne urzędników. W procesie legislacyjnym brakuje prawdziwych konsultacji społecznych lub są one organizowane proforma i nie mają żadnego przełożenia na ostateczny kształt stanowiących przepisów, brakuje wiążącej i jednoznacznej interpretacji przepisów - nie ma do kogo się odwołać, czy zwrócić się o wydanie takiej interpretacji.
- **Nadmierna biurokracja**. Zaburzony jest stosunek pomiędzy czasochłonnością działań związanych z kwestiami formalnymi (ok. 80 proc. czasu pracy pracowników OPS), a pracą merytoryczną (zaledwie 20%).

Konsekwencje zaistnienia zidentyfikowanych problemów w świetle wyników badań przeprowadzonych w i etapie projektu

Powyższe przyczyny powodują szereg konsekwencji. Ponieważ polityka społeczna jest rozproszona, a raczej istnieje wiele różnych polityk, prowadzonych na różnych poziomach i zupełnie do siebie nieprzystających, w konsekwencji szwankuje współpraca między różnymi aktorami polityki społecznej, np. instytucjami publicznymi różnych szczebli (w tym administracją centralną i samorządową). Brakuje także współdziałania między różnymi sektorami, np. instytucjami a organizacjami pozarządowymi, a szczególnie „kuleje” współpraca instytucji i organizacji z sektorem biznesowym, który potencjalnie mógłby, a nawet powinien stać się realnym partnerem i aktywnym podmiotem polityki społecznej.

Z kolei roczne lub kadencyjne planowanie finansowe uniemożliwia długookresowe i spójne w czasie prowadzenie lokalnej polityki społecznej. Przez to przybiera ona postać niepowiązanych działań, które nie rzadko nie mają kontynuacji. Odgórne narzucanie budżetów na działania pomocowe powoduje, że planowane działania stają się niewykonalne.

Z wyżej wymienionych powodów dokumenty strategiczne najczęściej postrzegane są jedynie jako realizacja ustawowego obowiązku, działanie proforma, które nie ma wpływu na realną pracę,



a nawet w pewnych sytuacjach może ją utrudniać. Wspomniane trudności z planowaniem powodują, że do strategii wpisuje się wszystkie możliwe działania, na dużym poziomie ogólności. Z jednej strony taki dokument staje się zatem „zbiorem pobożnych życzeń”, z drugiej jego ogólny charakter, zwłaszcza brak harmonogramu i kosztów zaplanowanych działań jest zabiegiem politycznym („inaczej mi to nie przejdzie przez radę”).

Co więcej, obecnie, osoby decyzyjne w kwestii lokalnej polityki społecznej nie dysponują narzędziem, które w łatwy i przystępny sposób pozwoliłoby szacować koszty niepodejmowania działań. Dostarczenie tej informacji będzie tym samym bodźcem do wprowadzania działań wyprzedających i przejście od interwencyjnego do aktywnego modelu prowadzenia polityki społecznej. Koszty działań z zakresu polityki społecznej liczone są jedynie w sposób tradycyjny, w formie sprawozdań. Zatem trudno mówić o niedociągnięciach dotychczas stosowanych narzędzi, a należy stwierdzić de facto ich brak.

Wyżej przedstawiony problem, jego przyczyny i konsekwencje została również zostały opisane w dokumentach strategicznych tj. m.in. Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego, Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2020 r. Zgodnie z treścią Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego konieczna jest interwencja państwa w zakresie m.in.:

- zmiany w systemie świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego, w kierunku poprawy jego efektywności,
- wzmocnienia potencjału instytucji publicznych oraz rozwój aktywności i współpracy instytucji publicznych i niepublicznych działających w obszarze pomocy społecznej i integracji społecznej,
- rozbudowa narzędzi zapewniających osobom wykluczonym dostęp do usług publicznych pozwalających na powrót na rynek pracy,
- wzmocnienia działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją lub przeżywających trudności,
- rozwój usług, w tym innowacyjnych, form pomocy osobom zagrożonym lub wykluczonym społecznie (w tym innowacji społecznych w sferze integracji oraz ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej),
- zapobieganie nowym typom wykluczeń społecznych, w tym wykluczeniu



Agregując powyższe problemy, można stwierdzić, że sedno niekorzystnej sytuacji tkwi w systemie prowadzenia polityki społecznej. Wynika z tego potrzeba dostarczenia tym użytkownikom zunifikowanego modelu planowania i zarządzania działaniami pomocowymi, który umożliwi przejście z interwencyjnej polityki społecznej poprzez aktywną politykę społeczną do prewencyjnej polityki społecznej.

Opis potrzeb grupy docelowej

W wyniku badań zdiagnozowano następujące główne problemy dotyczące użytkowników z jednostek samorządowych:

- Respondenci z SP/UM/UG nie znają, ani nie korzystają z jakichkolwiek narzędzi planowania kosztów polityki społecznej. Respondenci ankiet określili także swoje potrzeby w kwestii pomocy przy opracowywaniu planu finansowego na działania pomocowe. 52,31% respondentów oczekuje narzędzia pozwalającego na szybka wymianę informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami i organizacjami, 38,78% narzędzia informatycznego pozwalającego na dokonywanie szacunków i symulacji dot. ewentualnych efektów działań pomocowych, kolejne 33,33% chciałoby mieć dostęp do bazy informacji o problemach i nakładach ponoszonych przez inne gminy na działania pomocowe, a 25,08% respondentów chciałoby wiedzieć ile kosztuje wprowadzenie skutecznych projektów pomocowych. Ponadto 22,11% respondentów deklaruje, że oczekują pomocy w formie udostępnienia sposobu obliczania kosztów braku podejmowania działań pomocowych dla poszczególnych osób lub rodzin dysfunkcyjnych. 21,95% oczekuje materiałów edukacyjnych opisujących sposoby szacowania kosztów koniecznych do poniesienia na programy pomocowe. Jedynie 5,61% respondentów nie widzi potrzeby prowadzenia takich działań.
- Respondenci posiadają bardzo niski poziom wiedzy o planowaniu działań

³ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, str. 38-39



pomocowych oraz o działaniach z zakresu polityki społecznej realizowanych na ich terenie przez ośrodki pomocy społecznej.⁴

3. Cel wprowadzenia innowacji

Celem wprowadzenia innowacji jest stworzenie warunków do zwiększenia efektywności i spójności polityki społecznej dla 100% samorządów województwa mazowieckiego do końca 2014 roku poprzez wypracowanie i przetestowanie w 25 samorządach innowacyjnego modelu do prowadzenia aktywnej polityki społecznej. Cel jest tożsamy z celem projektu określonym we wniosku o dofinansowanie.

Stanem docelowym pożądanym po wprowadzeniu innowacji będzie dostępny dla wszystkich samorządów województwa mazowieckiego użytkowy Model KKZ - zestaw narzędzi do prowadzenia aktywnej polityki społecznej, przetestowany w praktyce przez 25 samorządów. Model umożliwi samorządom zmianę sposobu prowadzenia lokalnej polityki społecznej, w taki sposób, aby zapewnić efektywność oraz spójność realizowanych działań pomocowych opartych na aktywizacji i integracji, a nie tylko działaniach interwencyjnych.

Wskaźniki pomiaru celu głównego oraz celów szczegółowych są tożsame z zawartymi we wniosku o dofinansowanie. W poniżej tabeli przedstawiono cele, wskaźniki ich pomiaru oraz wartości wskaźników świadczące o ich osiągnięciu oraz źródła weryfikacji danych do pomiaru wskaźników.

Cel (zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie)	Wskaźnik pomiaru osiągnięcia celu i wartość wskaźnika świadcząca o jego osiągnięciu	Źródła weryfikacji danych do pomiaru wskaźnika
Cel główny Stworzenie warunków do zwiększenia efektywności i spójności polityki społecznej dla 100% samorządów woj.	nowy model pt. KKZ (Model KKZ)- sposób prowadzenia aktywnej polityki społecznej oparty na innowacyjnych rozwiązaniach - 1	Ekspertyzy, ankiety ewaluacyjne, 6 protokołów odbioru produktów finalnych - pomiar na koniec fazy badawczej, fazy testowania oraz

⁴ Raport z analizy badań ankietowych realizowanych w ramach projektu „Kalkulator Kosztów Zaniechania – wprowadzenie innych rozwiązań na Mazowszu w zakresie polityki społecznej w obszarze analizy kosztów braku podejmowania działań aktywizująco wspierających”, dr A. Kościółek, luty 2012 r.



Cel (zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie)	Wskaźnik pomiaru osiągnięcia celu i wartość wskaźnika świadcząca o jego osiągnięciu	Źródła weryfikacji danych do pomiaru wskaźnika
mazowieckiego do końca 2014r poprzez wypracowanie i przetestowanie w 25 samorządach innowacyjnego modelu „Kalkulator Kosztów Zaniechania” dla prowadzenia aktywnej polityki społecznej.	liczba gmin i powiatów, które sprawdzą Model KKZ do prowadzenia aktywnej polityki społecznej opartej na obliczaniu kosztów zaniechania działań – 25	upowszechniania Listy obecności, ankiety, listy intencyjne o współpracy z 25 samorządami, raport ewaluacyjny - pomiar na koniec fazy testowania, później raz na kwartał
	odsetek samorządów objętych projektem, które przy opracowywaniu SRPS wykorzysta Model KKZ dla prowadzenia aktywnej polityki społecznej - 80%	Listy obecności, ankiety, raport ewaluacyjny - pomiar na koniec fazy testowania, później raz na kwartał
	liczba gmin i powiatów województwa mazowieckiego, która jest przygotowana i zdobyła wiedzę o Modelu KKZ – 113	Ankiety, karty doradcze, raport ewaluacyjny - pomiar na koniec fazy testowania, później raz na kwartał
	odsetek samorządów województwa mazowieckiego, która będzie miała zapewniony dostęp do wiedzy o Modelu KKZ - 100%	Listy obecności, pisma informujące, ankiety, raport ewaluacyjny - pomiar na koniec fazy testowania, później raz na kwartał
	Liczba uczestników (odbiorców pomocy) w projektach społecznych realizowanych w ramach konkursu – 60 osób	Sprawozdania końcowe z realizacji projektu w ramach konkursu, raport ewaluacyjny – pomiar na koniec fazy testowania, w fazie upowszechniania raz na kwartał
	Liczba zrealizowanych projektów społecznych w ramach konkursu organizowanego w projekcie – 20 projektów	Sprawozdania końcowe z realizacji projektu w ramach konkursu, raport ewaluacyjny – pomiar na koniec fazy testowania, w fazie upowszechniania raz na kwartał
	Liczba przygotowanych/aktualizowanych strategii rozwiązywania problemów	Raport ewaluacyjny, ankiety – pomiar na koniec



Projekt innowacyjny współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Cel (zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie)	Wskaźnik pomiaru osiągnięcia celu i wartość wskaźnika świadcząca o jego osiągnięciu	Źródła weryfikacji danych do pomiaru wskaźnika
	społecznych – 20 strategii	fazy testowania, w fazie upowszechniania raz na kwartał
<p>Cel szczegółowy nr 1 Opracowana koncepcja Modelu KKZ dla prowadzenia aktywnej polityki społecznej opartej na 6 produktach finalnych do 2014r</p>	opracowane produkty finalne - elementy modelu - 6	Opisy produktów: kalkulator, DIS, katalog innowacji społecznych, sieć liderów innowacji, modelowa SRPS, system szkoleń; protokoły odbioru - pomiar na koniec fazy badawczej oraz testowania
	opracowane ekspertyzy nt. Modelu KKZ - 8	Ekspertyzy dotyczące Modelu KKZ i jego produktów - pomiar na koniec fazy badawczej oraz fazy testowania
	liczba użytkowników biorących udział w konsultacjach społecznych dot. koncepcji Modelu KKZ - 25	Listy obecności, ankiety, raport ewaluacyjny - pomiar na koniec fazy badawczej i fazy testowania
<p>Cel szczegółowy nr 2 Sprawdzenie poprawności funkcjonowania Modelu KKZ w 25 samorządach województwa mazowieckiego do końca 2014r.</p>	nowy model pt. KKZ (Model KKZ)- sposób prowadzenia aktywnej polityki społecznej opartej na innowacyjnych rozwiązaniach -1	5 ekspertyz, ankiety ewaluacyjne, 6 protokołów odbioru produktów finalnych, 6 recenzji produktów finalnych - pomiar na koniec fazy badawczej oraz fazy testowania
	liczba gmin i powiatów, które sprawdzą Model KKZ do prowadzenia aktywnej polityki społecznej opartej na obliczaniu kosztów zaniechania działań — 25	Listy obecności, ankiety, listy intencyjne o współpracy z 25 samorządami, raport ewaluacyjny - pomiar na koniec fazy testowania, później raz na kwartał
	odsetek samorządów objętych projektem, które przy opracowywaniu SRPS wykorzystuje Model KKZ dla prowadzenia aktywnej polityki społecznej - 80%	Listy obecności, ankiety, raport ewaluacyjny - pomiar na koniec fazy testowania, później raz na kwartał



Projekt innowacyjny współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Cel (zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie)	Wskaźnik pomiaru osiągnięcia celu i wartość wskaźnika świadcząca o jego osiągnięciu	Źródła weryfikacji danych do pomiaru wskaźnika
	liczba ekspertyz na temat opracowanego Modelu KKZ z materiałami metodycznymi dotyczącymi poprawności funkcjonowania i stosowania Kalkulatora -- 5	Ekspertyzy - pomiar na koniec fazy testowania
	liczba zaktualizowanych innowacyjnych programów wykonawczych SRPS z Katalogu -- 7	Zaktualizowane programy wykonawcze SRPS, raport ewaluacyjny - pomiar na koniec fazy testowania, później na raz na kwartał
	Liczba uczestników (odbiorców pomocy) w aktywizujących projektach społecznych realizowanych w ramach konkursu organizowanego w projekcie – 60 osób	Sprawozdania końcowe z realizacji projektu w ramach konkursu, raport ewaluacyjny – pomiar na koniec fazy testowania, w fazie testowania raz na kwartał
Cel szczegółowy nr 3 Zwiększenie świadomości oraz wiedzy przedstawicieli 30% samorządów woj. maz w zakresie nowego sposobu prowadzenia aktywnej polityki społecznej opartej na Modelu KKZ do końca 2014.	liczba gmin i powiatów woj. mazowieckiego, która posiada wiedzę o Modelu KKZ - 113	Ankiety ewaluacyjne na szkoleniach, raport ewaluacyjny - pomiar na koniec fazy testowania, później raz na kwartał
	liczba decydentów i realizatorów lokalnej polityki społecznej, którzy będą uczestnikami projektu - 560	Listy obecności, ankiety ewaluacyjne, karty doradcze, raport ewaluacyjny - pomiar na koniec fazy testowania, później raz na kwartał
	liczba liderów innowacji, którzy wezmą udział w programie rozwoju sieci liderów -- 113	Listy obecności, ankiety ewaluacyjne na szkoleniach, karty doradcze, raport ewaluacyjny - pomiar na koniec fazy testowania, później raz na kwartał
	odsetek uczestników projektu, która potwierdzi przydatność zdobytej wiedzy w stosowaniu Modelu KKZ - 65%	Ankiety ewaluacyjne, karty doradcze,- pomiar na koniec fazy testowania, później raz na kwartał
	odsetek samorządów woj. mazowieckiego,	Ankiety ewaluacyjne,



Cel (zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie)	Wskaźnik pomiaru osiągnięcia celu i wartość wskaźnika świadcząca o jego osiągnięciu	Źródła weryfikacji danych do pomiaru wskaźnika
	które odbierają informacje z Dyfuzora Innowacji Społecznych - 30%	statystyki strony DIS,- pomiar na koniec fazy testowania, później raz na kwartał
	Liczba zrealizowanych projektów społecznych w ramach konkursu organizowanego w projekcie – 20 projektów	Sprawozdania końcowe z realizacji projektu w ramach konkursu, raport ewaluacyjny – pomiar na koniec fazy testowania, w fazie testowania raz na kwartał
	Liczba przygotowanych/zrealizowanych strategii rozwiązywania problemów społecznych – 20 strategii	Raport ewaluacyjny, ankiety – pomiar na koniec fazy testowania, w fazie testowania raz na kwartał
Cel szczegółowy nr 4 Zapewnienie dostępu do wiedzy o Modelu KKZ dla przedstawicieli 100% samorządów woj. maz., przedstawicieli instytucji polityki społecznej szczebla regionalnego i centralnego do końca 2014r.	liczba przedstawicieli instytucji szczebla regionalnego i centralnego, którzy będą uczestnikami projektu - 200	Listy obecności, ankiety ewaluacyjne - pomiar na koniec fazy upowszechniania
	odsetek samorządów woj. maz., która będzie miała zapewniony dostęp do wiedzy o Modelu KKZ - 100%	Listy obecności, pisma informujące o Modelu KKZ, ankiety ewaluacyjne - pomiar na koniec fazy testowania, później raz na kwartał
	odsetek Regionalnych Ośrodków Pomocy Społecznej w innych województwach, które będą miały zapewniony dostęp do wiedzy o Modelu KKZ - 100%	Ankiety ewaluacyjne - pomiar w fazie upowszechniania raz na kwartał
	platforma internetowa dla Modelu KKZ – 1	Protokół odbioru platformy - pomiar na koniec fazy badawczej, testowania, upowszechniania

4. Opis innowacji, w tym produktu finalnego

Innowacyjnym rozwiązaniem przygotowywanym w projekcie jest **mazowiecki użytkowy model prowadzenia aktywnej polityki społecznej (Model KKZ)** oparty na sześciu narzędziach: 1) Kalkulatorze Społecznym, 2) Dyfuzorze Innowacji Społecznych, 3) Katalogu Innowacji

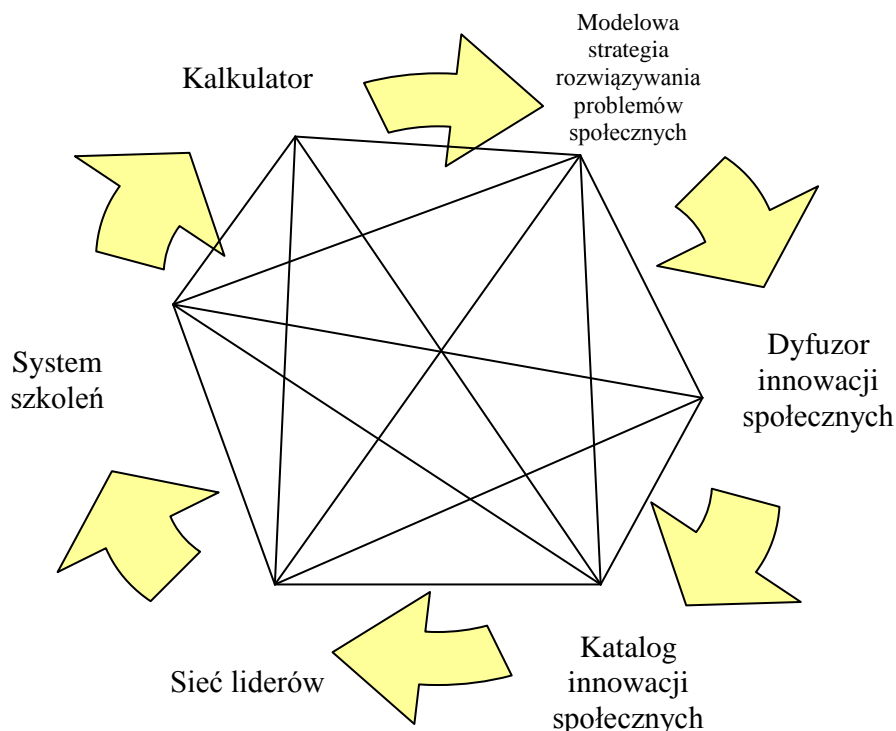


Społecznych, 4) Sieci Liderów Innowacji, 5) Modelowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (SRPS), 6) Systemie Szkoleń.

Innowacyjność przygotowywanego rozwiązania przejawia się w dwóch wymiarach: problemu oraz form wsparcia.

INNOWACYJNOŚĆ PROJEKTU W WYMIARZE PROBLEMU polega na **przygotowaniu zestawu nowych narzędzi do rozwiązania problemu**, który nie był dotychczas w wystarczającym stopniu uwzględniony w polityce regionalnej. Innowacyjne rozwiązanie odpowiada na problem **braku użytkowych narzędzi do prowadzenia aktywnej polityki społecznej oraz niskiego stanu wiedzy na ten temat wśród decydentów oraz realizatorów lokalnej polityki społecznej**. Model KKZ jest **nowym, niestosowanym dotychczas w Polsce podejściem do prowadzenia aktywnej polityki społecznej opartym na kalkulacji kosztów zaniechania działań aktywizująco wspierającym**. Istotną cechą Modelu KKZ jest jego **użytkowość** wynikająca z przyjętych w projekcie założeń odnoszących się do kreowania nowego rozwiązania w oparciu o szeroką partycypację i włączanie przyszłych użytkowników rozwiązania do prac nad przygotowaniem koncepcji modelu. Rokujące w zakresie użytkowości modelu jest również przygotowywanie rozwiązania na styku i współpracy trzech sektorów: przedstawicieli samorządu, nauki oraz organizacji pozarządowych wynikającego z partnerskiej formuły realizacji projektu.

Poniższy rysunek przedstawia model w formie graficznej.



Model KKZ to zestaw instrumentów polityki społecznej, rozumianych zgodnie z definicją prof. Jolanty Supińskiej⁵, jako narzędzia służące realizacji działań w obszarze polityki społecznej, które można sklasyfikować ze względu na rodzaj użytych zasobów i wykorzystanej wiedzy jako: instrumenty prawne, ekonomiczne, informacyjne, kadrowe, kształtowania przestrzeni (instytucjonalne).

Każde z narzędzi modelu pozostaje w relacji z pozostałymi jego elementami oraz posiada cechy instrumentu polityki społecznej, zgodnie z przedstawioną powyżej typologią według prof. Jolanty Supińskiej. Kalkulator Społeczny to instrument ekonomiczny, Dyfuzor Innowacji Społecznych, Katalog Innowacji Społecznych oraz System Szkoleń to instrumenty informacyjne, Modelowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to instrument prawny, a Sieć Liderów

⁵ Polityka społeczna, red. Grażyna Firlit-Fesnak, Małgorzata Szyłko- Skoczny, str. 85



to instrument kadrowy. Narzędzia modelu wzajemnie się uzupełniają i są komplementarne względem siebie.

Narzędzia modelu - ELEMENTY INNOWACJI (produkty finalne)

1. Kalkulator Społeczny - narzędzie informatyczne umożliwiające oszacowanie (w formie elektronicznej) kosztów zaniechania działań aktywizująco wspierających w odniesieniu do wybranych 10 kwestii społecznych w perspektywie 1 roku, 4 i 7 lat. Wybrane kwestie społeczne obejmują: bezrobocie, niepełnosprawność, osoby opuszczające zakłady karne, ubóstwo, bezdomność, uzależnienia, długotrwała choroba i starość (niesamodzielność), bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, sieroctwo społeczne, integracja cudzoziemców. Kalkulator będzie opierał się na nowej metodologii badania kosztów zaniechania działań aktywizująco wspierających w polityce społecznej.
2. Dyfuzor Innowacji Społecznych - regionalny system dyfuzji innowacji społecznych w zakresie usług społecznych. Jest to system zarządzania wiedzą o innowacjach społecznych w zakresie usług społecznych w skali regionu oparty na narzędzi informatycznym. Celem głównym działania systemu jest usprawnienie przepływu wiedzy na temat nowatorskich sposobów rozwiązywania problemów społecznych (innowacji społecznych) opartych na usługach społecznych wśród przedstawicieli administracji publicznej (samorządowej, rządowej), pracowników naukowych, przedstawicieli biznesu, grup interesu oraz organizacji pozarządowych i grup nieformalnych.
3. Katalog Innowacji Społecznych - zbiór nowatorskich projektów społecznych, wybranych jako najbardziej efektywne i użyteczne w rozwiązywaniu 10 kwestii społecznych, rekomendowanych jako programy wykonawcze gminnych i powiatowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
4. Sieć Liderów Innowacji Społecznych - sieć animatorów zmiany znających specyfikę danej społeczności lokalnej, którzy będą wspierali proces zmiany w sposobie prowadzenia aktywnej polityki społecznej "wewnątrz" danej społeczności,
5. Modelowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych (SRPS) - narzędzie informatyczne - generator strategii służące do przygotowania gminnych i powiatowych



strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz opis tworzenia i sposobu realizacji SRPS z wykorzystaniem Kalkulatora Społecznego i Dyfuzora Innowacji Społecznych oraz wzór/struktura dokumentu,

6. System Szkoleń - program edukacyjny w zakresie wprowadzania w praktykę nowego sposobu prowadzenia aktywnej polityki społecznej opartego na opracowanym w projekcie modelu, w tym publikacje opisujące założenia modelu oraz jego narzędzi.

INNOWACYJNOŚĆ PROJEKTU W WYMIARZE FORM WSPARCIA dotyczy przygotowania nowych, niestosowanych dotychczas w Polsce narzędzi do prowadzenia aktywnej polityki społecznej.

1. Kalkulator Społeczny - innowacyjność produktu finalnego polega na zastosowaniu narzędzia informatycznego ułatwiającego przewidywanie skutków finansowych decyzji dotyczących prowadzenia polityki społecznej dla jednostek samorządu terytorialnego w perspektywie 1 roku oraz 4 oraz 7 lat. Innowacyjność narzędzia przejawia się w porządkowaniu informacji i wiedzy przydatnej w procesie podejmowania decyzji w zakresie lokalnej polityki społecznej. Będzie narzędziem praktycznego zastosowania nowatorskiej metodologii liczenia kosztów zaniechania działań aktywizująco wspierających w polityce społecznej przygotowanej we współpracy praktyków - przedstawicieli samorządu oraz przedstawicieli nauki - zespołu prof. Piotra Błędowskiego ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.
2. Dyfuzor Innowacji Społecznych - innowacyjność produktu finalnego dotyczy uporządkowania informacji i wiedzy na temat innowacji w usługach społecznych w Polsce przy wykorzystaniu narzędzia informatycznego. Nowość produktu przejawia się również poprzez zastosowanie internetowych mechanizmów oceny treści dostępnych za pośrednictwem narzędzia informatycznego przez jego użytkowników, np. oceny projektów społecznych (rozwiązanie podobne do stosowanych na portalach społecznościowych, np. „system oceny” na portalu allegro, mechanizm „lubię to” na portalu facebook, mechanizm „obserwuj” na portalu „twitter”).
3. Katalog Innowacji Społecznych - innowacyjność rozwiązania odnosi się do objętości oraz szczegółowości danych na temat projektów społecznych umieszczonych



w Katalogu. Katalog zawiera również schemat procesu replikacji, który ułatwia upowszechnianie dobrych praktyk w gminach i powiatach. Innowacyjna jest również forma prezentacji danych o projektach w bazie danych sprzężonej z Kalkulatorem Społecznym.

4. Sieć Liderów Innowacji - innowacyjność rozwiązania dotyczy wyposażenia liderów w nową wiedzę na temat Modelu KKZ oraz umiejętności potrzebne do współpracy z użytkownikami rozwiązania oraz wsparcia procesu wdrażania rozwiązania w gminach i powiatach oraz upowszechniania wiedzy o nim w środowiskach lokalnych. Liderzy innowacji są jednocześnie rzecznikami pomocy i stanowią również odpowiedź na potrzebę wzmocnienia środowiska osób zaangażowanych w realizację zadań pomocy społecznej w zakresie rzecznictwa dotyczącego konieczności wprowadzania zmian w sposobach prowadzenia lokalnej polityki społecznej
5. Modelowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych (SRPS) - innowacyjność produktu dotyczy usystematyzowania i ułatwienia pracy dotyczącej przygotowania gminnej i powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych za pomocą narzędzia informatycznego - generatora strategii. Generator przyczynia się również do zwiększenia stopnia spójności SRPS różnych szczebli samorządu terytorialnego (gminy, powiatu, województwa). Nowym elementem pracy związanej z przygotowaniem SRPS jest również możliwość wykorzystania informacji i danych związanych z innymi elementami modelu KKZ, w szczególności szacunków wynikających z Kalkulatora Społecznego, wiedzy nt. programów społecznych.
6. System Szkoleń - innowacyjność dotyczy przygotowania kompleksowej koncepcji edukowania w zakresie wdrażania modelu KKZ do praktyki działania instytucji polityki społecznej w gminach i powiatach. Odpowiada na potrzebę zastosowania indywidualnego dopasowania do potrzeb użytkowników zróżnicowanych metod edukacji oraz technik promocji i upowszechniania rozwiązania, wynikających z przeprowadzonych konsultacji społecznych z użytkownikami rozwiązania.



Grupa docelowa projektu to:

Użytkownicy innowacyjnego rozwiązania to władze samorządowe oraz pracownicy jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności Starostowie, Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie, Sekretarze gmin i powiatów, Skarbnicy gmin i powiatów, Radni, Kierownicy i pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, w tym Ośrodków Pomocy Społecznej oraz Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz publicznych i niepublicznych instytucji pomocy społecznej

W pierwszej fazie projektu w badaniach realizowanych na próbie 72 gmin i powiatów w województwie mazowieckim udział wzięło ponad 1000 osób spośród wyżej wymienionych grup potencjalnych użytkowników. W szczególności w tym badaniach kwestionariuszowych udział wzięło 608 respondentów (Starostowie, Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie, Zastępcy, Sekretarze, Skarbnicy gmin i powiatów, Przewodniczący Komisji Polityki Społecznej lub Radni z tej komisji, Przewodniczący Komisji Finansów lub Radni z tej komisji, Lekarzami, Liderami organizacji pozarządowych) Radni, Kierownicy i pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej oraz Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, w badaniach focusowych udział wzięło 66 osób (Starostowie, Prezydenci, Burmistrzowie, Skarbnicy, Kierownicy i Księgowi Ośrodków Pomocy Społecznej, Policjanci, Liderzy organizacji pozarządowych) a wywiadów indywidualnych udzieliło 405 respondentów (Kierownicy i Główni Księgowi Kierownicy działu pomocy środowiskowej, doświadczeni pracownicy socjalni Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, pedagodzy szkolni, komendanci policji, doradcy zawodowi, pielęgniarki środowiskowe, liderzy organizacji pozarządowych, przedstawiciele związków wyznaniowych).

W fazie testowania udział weźmie łącznie 25 osób spośród ww. grupy potencjalnych użytkowników, w tym po 5 przedstawicieli z 5 wybranych samorządów (4 gminy i jeden powiat) z terenu województwa mazowieckiego (w tym min. Starości, Prezydenci/Burmistrzowie/Wójtowie oraz Kierownicy OPS i PCPS, Skarbnicy/Sekretarze/Główni Księgowi OPS/PCPS, pracownicy jednostek samorządu terytorialnego).

W fazie upowszechniania i włączania do głównego nurtu udział weźmie łącznie 560 osób spośród ww. grupy potencjalnych użytkowników, w tym po 5 przedstawicieli z ok 30 % gmin i powiatów województwa mazowieckiego tj. 13 powiatów oraz 100 gmin (w tym min. Starości,



Prezydenci/Burmistrzowie/Wójtowie oraz Kierownicy OPS i PCPS, Skarbnicy/Sekretarze/Główni Księgowi OPS/PCPS, pracownicy jednostek samorządu terytorialnego).

Wymiar docelowy użytkowników na terenie województwa mazowieckiego to min. 3000 osób -decydujących lub/i zajmujących się gospodarką finansową oraz polityką społeczną⁶. Do tego potencjalnymi użytkownikami są również decydujących i realizatorów polityki społecznej z terenu innych województw.

Odbiorcy innowacyjnego rozwiązania to podopieczni publicznych i niepublicznych instytucji pomocy społecznej, osoby korzystające z różnych form pomocy z powodu co najmniej jednej spośród wybranych do projektu kwestii społecznych: bezrobocie, niepełnosprawność, osoby opuszczające zakłady karne, ubóstwo, bezdomność, uzależnienia, długotrwała choroba i starość (niesamodzielność), bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, sieroctwo społeczne, integracja cudzoziemców.

Odbiorcami rozwiązań są również społeczności lokalnej testujące lub wdrażające w fazie upowszechniania model KKZ na terenie gminy lub powiatu.

W fazie testowania udział weźmie co najmniej 15 osób, podopiecznych Ośrodków Pomocy Społecznej oraz Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie (co najmniej po 3 osoby w każdej z 5 samorządów wybranych do testowania).

W fazie upowszechniania i włączania do głównego nurtu udział weźmie co najmniej 60 osób, podopiecznych Ośrodków Pomocy Społecznej oraz Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie (co najmniej po 3 osoby w każdej z 20 wybranych do testowania samorządów).

Wymiar docelowy odbiorców projektu to ok. osób korzystających z różnych form pomocy społecznej⁷

Do tego potencjalnymi odbiorcami są osoby korzystające z pomocy społecznej na terenie innych województw.

⁶ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, MCPS, 2012 r.

⁷ Tamże



Warunki wymagane do skutecznego wdrożenia innowacji

Warunki mające wpływ na skuteczne wdrożenie innowacji można podzielić na wewnętrzne związane ze sposobem realizacji projektu przed jego realizatorów oraz zewnętrzne obiektywnie istniejące w wybranych społecznościach lokalnych gmin i powiatów, w których będzie testowany i upowszechniany Model KKZ.

Warunki wewnętrzne

- produkty finalne muszą być w pełni gotowe do testowania, przed jego rozpoczęciem,
- testowanie musi potwierdzić skuteczność nowego rozwiązania i produktów finalnych w praktyce działania instytucji polityki społecznej w gminach i powiatach,
- konieczne jest sprawdzenie w praktyce faktycznych działań, nakładów finansowych, kadrowych, rzeczowych i czasowych wymaganych ze strony użytkowników rozwiązania oraz warunków minimalnych/ brzegowych wymaganych do skutecznego wdrożenia innowacji w gminie/powiecie.

Warunki zewnętrzne

Opierając się na wynikach badań focusowych należy wskazać warunki, jakie muszą być spełnione aby innowacja działania właściwie. Efektywne wdrażanie Modelu KKZ wymaga uwzględnienia szeregu czynników mających wpływ na sukces przedsięwzięcia. Każda gmina jest inna, zatem warto wziąć pod uwagę lokalną specyfikę i przed rozpoczęciem wdrożenia dokonać analizy następujących obszarów dotyczących sposobu prowadzenia lokalnej polityki społecznej oraz funkcjonowania lokalnej społeczności:

- trafna diagnoza sytuacji i właściwy wybór partnerów - realizatorów zaplanowanych działań,
- dobór optymalnych narzędzi i sposobów postępowania w danym środowisku, indywidualnie dopasowanych do potrzeb danej społeczności lokalnej,
- sposób zarządzania gminą ukierunkowany na zwiększenie efektywności i spójności działań władz lokalnych,
- otwartość władz lokalnych na współpracę,
- pozytywne nastawienie do modelu partycypacyjnego i współdecydowania o ważnych



kwestiach przez mieszkańców ze strony władz,

- stabilny lokalny układ polityczny (np. okres sprawowania władzy, pozycja danego prezydenta, burmistrza lub wójta, istnienie i poziom natężenia konfliktów politycznych, w tym personalnych),
- aktywność społeczna mieszkańców (obecność lokalnych liderów, organizacji pozarządowych, ciekawych środowisk i inicjatyw społecznych, dotychczasowe doświadczenia w realizacji różnych przedsięwzięć społecznych).

Jednym z wniosków badań focusowych jest fakt, że niezależnie od rezultatów powyższych poszukiwań i analiz najważniejszym decydentem, który przesądzi o sposobie realizacji przedsięwzięcia na poziomie lokalnym zawsze będzie gmina lub powiat, a raczej ich naczelne organy wykonawcze - wójtowie, burmistrzowie, prezydenci lub starostowie. Dotarcie z informacją do tych osób i przekonanie ich o celowości działań podejmowanych w ramach „Kalkulatora” będzie mieć kluczowe znaczenie dla powodzenia projektu. To oni ostatecznie zadecydują, kto będzie faktycznym partnerem - realizatorem działań w danej gminie (np. gminna lub powiatowa komórka odpowiedzialna za politykę społeczną, ośrodek pomocy społecznej, organizacja pozarządowa, lokalny lider).

Efekty zastosowania innowacji - mazowieckiego użytkowego modelu prowadzenia aktywnej polityki społecznej

Brak narzędzi powoduje, że pomimo zachęt oraz możliwości finansowania aktywnej polityki społecznej w ramach programów Unii Europejskiej, wiele samorządów w województwa mazowieckim nie zmienia dotychczasowego (interwencyjnego) sposobu realizacji lokalnej polityki społecznej. Istota problemu odnosi się do konieczności uruchomienia mechanizmów, które pozwolą rozpocząć wprowadzanie realnej zmiany w sposobie realizacji polityki społecznej przez samorządów lokalnych. Potrzebne są narzędzia, które pozwolą na prowadzenia aktywnej polityki społecznej. Lokalna polityka społeczna prowadzona w duchu aktywnej polityki społecznej może stanowić etap pośredni pomiędzy interwencyjną polityką społeczną, a polityką społeczną opartą na profilaktyce. Zmiana polegać może na gospodarowaniu zasobami (finansowymi i rzeczowymi) w taki sposób, aby umożliwić stopniowe zmniejszanie skali działań interwencyjnych na rzecz prowadzenia działań



prewencyjnych. Zakłada się, że narzędzia, które umożliwiłyby taką zmianę powinny obrazować ekonomiczne skutki różnych sposobów prowadzenia lokalnej polityki społecznej (interwencyjnej, aktywnej (reintegracyjnej), interwencyjnej) w określonej perspektywie czasowej. W świetle powyższych definicji takie narzędzia ułatwiałyby gospodarowanie dostępnymi i ograniczonymi zasobami publicznymi w taki sposób, aby znajdując kompromis pomiędzy sprzecznymi interesami różnych grup społecznych, służący dobru wspólnego danej społeczności realizować założone cele polityki społecznej. Pomiar efektów zastosowania innowacji zostanie przeprowadzony na podstawie wskaźników pomiaru celów projektu określonych w części drugiej niniejszego opracowania.

5. Plan działań w procesie testowania produktu finalnego

Dobór grup użytkowników i odbiorców

Zgodnie z założeniami projektu określonymi we wniosku o dofinansowanie w testowaniu udział weźmie łącznie co najmniej **25 użytkowników** rozwiązania, w tym po 5 przedstawicieli z 5 wybranych samorządów (4 gminy i 1 powiat) z terenu województwa mazowieckiego.

Minimalny skład głównych użytkowników rozwiązania to osoby pełniące określone funkcje w obszarze polityki społecznej w gminie/powiecie i kształtuje się następująco:

- Starosta, Prezydent/Burmistrz/Wójt lub osoba zastępująca,
- Skarbnik lub osoba zastępująca,
- Radny, najlepiej z komisji polityki społecznej lub komisji finansów,
- Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej/ Powiatowego Centrum Wspierania Rodziny lub osoba zastępująca
- Główny Księgowy Ośrodka Pomocy Społecznej/ Powiatowego Centrum Wspierania Rodziny lub osoba zastępująca

Rekrutacja użytkowników do fazy testowania będzie się odbywać w następujący sposób:

- Spotkanie z udziałem wszystkich użytkowników rozwiązania w danej gminie/powiecie
- Poprzez spotkania organizowane z dyrekcją każdej z instytucji w celu ustalenia szczegółowych zasad i formy współpracy z każdą instytucją



- Powołanie nieformalnej grupy roboczej ds. modelu KKZ oraz zatwierdzenie zasad współpracy oraz indywidualnej koncepcji wdrażania modelu KKZ w gminie/powiecie

Do współpracy w ramach testowania rozwiązania w miarę pojawiających się potrzeb będą zapraszani również inni potencjalni użytkownicy spośród następujących grupy:

- Sekretarze gminy/powiatu,
- Liderzy i przedstawiciele organizacji pozarządowych lub grup nieformalnych
- Kierownicy samorządowych Kierownicy działu pomocy środowiskowej jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (tj. GOPS/MOPS, PCPR) lub zarządzający pracownikami socjalnymi,
- Pracownicy socjalni
- Inni pracownicy zaangażowani w tworzenie strategii gminy/powiatu

Spośród ww. grupy w fazie testowania zostanie wyłonionych 10 liderów. Szczegółowe kryteriów i zasad wyboru liderów zostały określone we wstępnym opisie produktu finalnego „Sieć Liderów Innowacji Społecznych”.

Ponadto w fazie testowania udział weźmie co najmniej **15 odbiorców** rozwiązania, podopiecznych Ośrodków Pomocy Społecznej oraz Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie (co najmniej po 3 osoby w każdej z 5 samorządów wybranych do testowania). Osoby te zostaną wybrane na podstawie następujących kryteriów:

- Korzystają z pomocy społecznej w danej gminie powiecie z powodu jednej z 10 kwestii społecznej, do których odnosi się projektu (w pierwszej kolejności zostaną zaproszone osoby niepełnosprawne, bezrobotne oraz opuszczające zakłady karne).
- Zamieszkują na terenie danej gminy/powiatu

Rekrutacja odbiorców do fazy testowania będzie się odbywać w następujący sposób:

- Spotkanie z nieformalnej grupy roboczej w gminie/powiecie w sprawie określenie szczegółowych zasad wyboru odbiorców rozwiązania
- Przeprowadzenie naboru odbiorców zgodnie z zasadami wyboru określonymi przez grupę nieformalną

Do współpracy w ramach testowania rozwiązania w miarę pojawiających się potrzeb będą



Projekt innowacyjny współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

zapraszani również inni potencjalni odbiorcy - mieszkańcy gminy/powiatu zaangażowani w rozwiązywanie problemów społecznych gminy/powiatu. Rekrutacja tych odbiorców będzie realizowana w szczególności poprzez zaproszenia do udziału w organizowanych konsultacjach społecznych.

W celu zapewnienia równego traktowania samorządów Lider rozesłał do wszystkich samorządów z terenu województwa mazowieckiego listowne zaproszenie wraz ze wzorem wstępnej deklaracji do udziału w fazie testowania. **W odpowiedzi na niniejszego zaproszenie deklaracje udziału w projekcie przesłało do MCPS 64 gminy oraz 11 powiatów.** Spośród tej grupy zainteresowanych zostanie wybranych 5 samorządów do 31 marca 2013r. Dobór gmin i powiatów będzie uwzględniał następujące kryteria:

- kryterium podmiotowe (powiat/miasto na prawach powiatu/gmina miejska/gmina miejsko-wiejska/gmina wiejska),
- stopień zaawansowania samorządu w politykę społeczną i podejście do wagi planowania strategicznego w tej tematyce (weryfikację posiadania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych),
- spektrum problemów społecznych, jakie występują w gminie - kryterium ważne ze względu na możliwość zweryfikowania produktów finalnych projektu w odniesieniu do różnych kwestii społecznych (10) oraz możliwości przetestowania trzech wybranych do testowania kwestii społecznych (bezrobocia, niepełnosprawności oraz osób opuszczających zakłady karne).
- stopień zaangażowania osób z terenu gminy/powiatu w proces badań terenowych realizowanych w I etapie projektu (uwzględnienie podejścia władz JST, stopnia motywacji do zmiany sposób prowadzenia polityki, atmosfery współpracy oraz zaawansowania technicznego użytkowników testowanych)
- zgoda na udział w projekcie wszystkich kluczowych użytkowników rozwiązania

Opis przebiegu testowania

W ramach fazy testowania, pozyskane samorzady mają zagwarantowane wsparcie



w następujących obszarach:

- Wsparcie prac nad dostosowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (SRPS) gminy/powiatu pod kątem kolejnego okresu programowania,
- Doradztwo specjalistyczne i wdrożeniowe w kwestiach SRPS, a także szerzej w obszarze prowadzenia aktywnej polityki społecznej w gminie/powiecie,
- Możliwość uczestniczenia w specjalistycznych szkoleniach z tematyki rozwiązań w obszarze prowadzenia aktywnej polityki społecznej,
- Możliwość otrzymania dotacji w ramach pilotażu (dotacja w konkursie dla lokalnych NGO na realizację programów wykonawczych) w wysokości 60 000 zł,
- Przygotowanie gminnych/powiatowych Liderów Innowacji Społecznych do wprowadzenia aktywnej polityki społecznej,
- Możliwość uzyskania prostego dostępu do informacji na temat najbardziej efektywnych projektów społecznych, możliwych do realizacji w gminie/powiecie,
- Uczestnictwo w zagranicznych wizytach studyjnych,
- Dodatkowo, również możliwość uzyskania dostępu do uporządkowanych informacji na temat finansowania projektów społecznych ze środków europejskich w nowym okresie programowania (2014-2020).

Tabelaryczne przedstawienie przebiegu testowania

Termin	Zadanie	Opis zadania
Marzec - kwiecień 2013	Wybór gmin i powiatów oraz ostateczna rekrutacja użytkowników rozwiązania	Konsultacje społeczne z udziałem potencjalnych użytkowników modelu KKZ.
Marzec – maj 2013	Przygotowanie modelu KKZ i jego produktów finalnych do testowania	Przygotowanie narzędzi informatycznych do testowania
Marzec-kwiecień 2013	Powołanie nieformalnej grupy roboczej oraz przygotowanie indywidualnej (dopasowanej do potrzeb i specyfiki gminy/powiatu) koncepcji wdrażania modelu KKZ i jego produktów w każdej gminie/powiecie	Zorganizowanie spotkania z nieformalną grupą roboczą ds. modelu KKZ w każdej gminie/powiecie. Zorganizowanie indywidualnych spotkań z dyrekcją każdej z instytucji w celu ustalenia szczegółowych zasad i formy współpracy z każdą instytucją. Ustalenie zasad współpracy



Projekt innowacyjny współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Termin	Zadanie	Opis zadania
		nieformalnej grupy ds. modelu KKZ oraz indywidualnej koncepcji jego wdrażania w gminie/powiecie. Przygotowanie szczegółowego harmonogramu prac.
Marzec – maj 2013	Ostateczna rekrutacja odbiorców z 4 gmin i 1 powiatu do testowania	Zorganizowanie spotkania nieformalnej grupy roboczej ds. modelu KKZ w sprawie określenia szczegółowych zasad wyboru odbiorców rozwiązania. Przeprowadzenie naboru odbiorców projektu zgodnie z zasadami określonymi przez nieformalną grupę ds. modelu KKZ.
Czerwiec 2013- marzec 2014	Testowanie modelu KKZ i jego produktów w 5 samorządach województwa mazowieckiego (4 gminy i 1 powiat; realizacja szkoleń, doradztwa, pilotażu, rozwój sieci liderów innowacji, wizyty studyjne, konsultacje społeczne)	Realizacja doradztwa specjalistycznego w zakresie przygotowania i dostosowania do bieżących potrzeb indywidualnej koncepcji wdrażania modelu KKZ w gminie/powiecie (30 h doradztwa dla jednego samorządu). Przygotowanie i przeprowadzenie konkursu dla organizacji pozarządowych na realizację programów wykonawczych w gminie/powiecie związanych z wdrażaniem modelu KKZ (5 dotacji po 60 000zł na jeden samorząd). Konkurs będzie przeznaczony dla organizacji pozarządowych działających we współpracy partnerskiej z daną gminą/powiatem. Organizacja 3 szkoleń (2 dniowych dla trenerów na temat KKZ). Organizacja 2 szkoleń (2 dniowych) dla 10 Liderów Innowacji Organizacja 2 szkoleń (2 dniowych) 25 użytkowników rozwiązania. (szczegółowy opis szkoleń we wstępnym opisie produktu System Szkoleń).



Projekt innowacyjny współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Termin	Zadanie	Opis zadania
		<p>Realizacja doradztwa wdrożeniowego w zakresie technicznego wsparcia w stosowaniu narzędzi modelu KKZ. (80 h doradztwa dla 1 samorządu)</p> <p>Zorganizowanie min. 1 spotkania konsultacji społecznych w każdej gminie/powiecie.</p> <p>Stała współpraca zespołu Partnera 2 z użytkownikami o odbiorcami rozwiązania w gminach i powiatach (kontakty telefoniczne, mailowe, min 1 wizyta w gminie/powiecie na miesiąc)</p>
Luty – marzec 2014	Ewaluacja i analiza rzeczywistych efektów testowania	Ewaluacja ex-post i wybór ewaluatora zewnętrznego do fazy testowania, współpraca w zakresie działań ewaluacyjnych, przyjęcie raportu ewaluacyjnego.
Luty- marzec 2014 r.	Przygotowanie ostatecznej wersji modelu KKZ i jego produktów finalnych do upowszechniania w szerszej skali-	Wprowadzenie zmian do wszystkich opisów produktów finalnych.

Materiały dla użytkowników fazy testowania

- materiały szkoleniowe oraz podręczniki, opisane we wstępnym opisie produktów finalnych, stanowiących załączniki do niniejszej strategii,
- dostęp do narzędzi informatycznych, w tym Kalkulatora Społecznego i platforma internetowej Dyfuzora Innowacji Społecznych, Generators Strategii,
- dostęp do platformy e-learningowej,
- materiały promocyjne.



Szczegółowy przebieg ścieżki testowania narzędzi w pięciu gminach/powiatach.

Co będzie realizowane	Partner	Rola podkategorii użytkowników
Zatrudnienie doradcy wdrożeniowego dla przedstawicieli samorządu – wykonawców polityki społecznej	RCP	-----
Zatrudnienie doradcy specjalistycznego (w zależności od potrzeb gminy/powiatu) dla przedstawicieli samorządu – decydentów polityki społecznej	RCPMCPS	-----
Wybranie Liderów Innowacji Społecznych	RCP i MCPS	-----
Analiza posiadanej strategii rozwiązywania problemów społecznych w celu zdefiniowania priorytetów w odniesieniu do testowanych kwestii społecznych (co najmniej do 1 z 3 kwestii społecznych (bezrobocie, niepełnosprawność, trudności	RCP/Doradca wdrożeniowy	Użytkownicy – przedstawiciele jst, przedstawiciele organizacji pozarządowych korzystają z doradztwa mającego na celu diagnozę potrzeb oraz



osób opuszczających zakłady karne) w ramach doradztwa wdrożeniowego		przygotowanie koncepcji testowania narzędzi modelu KKZ w gminie/powiecie
Przygotowanie i przeprowadzenie przez MCPS konkursu dla organizacji pozarządowych z testowanej gminy/powiatu (priorytety 1 z 3 testowanych kwestii społecznych) na realizację aktywizujących projektów społecznych z Katalogu Innowacji Społecznych. Zastosowanie ww. Projektów w odniesieniu do z odbiorców pomocy (sprzężenie z odbiorcami-testerami).	MCPS	Użytkownicy – przedstawiciele organizacji pozarządowych, realizują projekt w ramach konkursu organizowanego przez MCPS o wartości 60 000zł Odbiorcy działań pomocowych oraz przedstawiciele społeczności lokalnej biorą udział w projekcie społecznych
Wybranie grupy roboczej s.. strategii i wdrażania modelu KKZ i jego produktów w gminie/powiecie (Doradca + Lider jako osoby koordynujące i obsługujące pracę grupy)	RCP/Doradca wdrożeniowy	Użytkownik - Lider Innowacji Społecznych koordynuje prace grupy roboczej



Rozwój kompetencji Lidera Innowacji Społecznych	MCPS	Użytkownik Lider Innowacji Społecznych korzysta z doradztwa psychologa oraz trenera rozwoju kompetencji (8h doradztwa psychologa + 5 h doradztwa trenera rozwoju dla 1 lidera)
Aktualizacja posiadanej strategii w oparciu o narzędzia Modelu KKZ w ramach doradztwa wdrożeniowego	RCP/Doradca wdrożeniowy	Użytkownicy – przedstawiciele jst, przedstawiciele organizacji pozarządowych korzystają z doradztwa w zakresie praktycznego wykorzystania narzędzi modelu KKZ w gminie/powiecie (łącznie liczba doradztwa wdrożeniowego – 50 h dla 1 samorządu)



<p>Konsultacje społeczne z udziałem przedstawicieli instytucji realizującej zadania polityki społecznej oraz odbiorców pomocy (sprzężenie z odbiorcami – testerami) i przedstawienie strategii władzom samorządowym</p>	<p>RCP/Doradca wdrożeniowy</p>	<p>Użytkownicy – przedstawiciele jst, przedstawiciele organizacji pozarządowych biorą udział w konsultacjach oraz zapoznają się z opiniami odbiorców działań pomocowych</p> <p>Odbiorcy działań pomocowych oraz przedstawiciele społeczności lokalnej biorą udział w konsultacjach i współtworzeniu strategii</p>
<p>Szkolenia, seminaria, konferencje, doradztwo specjalistyczne, wizyta studyjna</p>	<p>MCPS</p>	<p>Użytkownicy – przedstawiciele jst oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych, korzystają z 50 h doradztwa specjalistycznego i 2 szkoleń (2 dniowych) w</p>



		zakresie wykorzystania narzędzi modelu KKZ w gminie/powiecie
Opracowanie programów wykonawczych w oparciu o Model KKZ do realizacji strategii w odniesieniu do 10 kwestii społecznych (jeśli występują). Programy roczne, czteroletnie i siedmioletnie.		Użytkownicy – przedstawiciele jst oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych, korzystają biorąc udział w opracowywaniu programów wykonawczych w oparciu o model KKZ

Gmina lub powiat samodzielnie wybierają kwestie społeczne do testowania przy warunku uwzględnienia minimum jednej z następujących kwestii: bezrobocie, niepełnosprawność, osoby opuszczające zakłady karne

I etap fazy testowania dotyczący przygotowania narzędzi do testowania wynika z:

- potrzeby przeprowadzenia szerokich konsultacji założeń,
- konieczności udziału użytkowników w procesie tworzenia (wynik badań),



- konieczności właściwego zagospodarowania środków publicznych przeznaczonych na zakup narzędzi informatycznych.
- Po zakończeniu projektu, aktualizacja narzędzi modelu KKZ, w tym Dyfuzora Innowacji Społecznych, Katalogu Innowacji Społecznych, Kalkulatora Społecznego, będzie realizowana przez MCPS oraz Instytut Gospodarstwa Społecznego SGH.

Rezultaty rzeczowe testowania narzędzi modelu KKZ dla gminy/powiatu

- przygotowana/ zaktualizowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych z wykorzystaniem narzędzi Modelu KKZ
- zrealizowany projekt społeczny z Katalogu Innowacji Społecznych
- użytkownicy zdobędą wiedzę o tym jak stosować narzędzia modelu KKZ w praktyce
- odbiorcy uzyskają wsparcie w ramach projektu społecznego realizowanego w gminie powiecie w ramach konkursu i będą mogli ocenić przydatność tego wsparcia dla siebie
- użytkownicy zwiększą świadomość znaczenia i potrzeby prowadzenia aktywnej polityki społecznej
- odbiorcy staną się podmiotem działań pomocowych poprzez edukację do partycypacji społecznej
- Lider Innowacji Społecznych w gminie/powiecie, przygotowany do pracy z narzędziami modelu KKZ oraz kontynuacji działań w tym zakresie po zakończeniu projektu
- Partycypacja społeczności lokalnej w lokalnej polityce społecznej

Monitorowanie przebiegu testowania

Faza testowania będzie podlegała stałemu monitoringowi działań. Ma to na celu kontrolę kolejnych etapów tego procesu, w tym kontrolę osiągania wskaźników pomiaru celu, bieżące diagnozowanie ryzyk i zagrożeń oraz korektę przyjętych założeń. Te działania będą wpisywały się także w zewnętrzną ewaluację projektu.



Działania monitorujące podzielono na dwie grupy:

1. **Monitoring rzeczowy** – agregacja i analiza danych pozyskanych za pomocą przyjętych metod oceny i narzędzi weryfikacji na temat stanu realizacji poszczególnych działań ujętych w strategii,
2. **Monitoring finansowy** – kontrolę stanu realizacji budżetu projektu, planowanie, korygowanie i rozliczanie wydatków, weryfikację sald i kont oraz nadzór na płynnością rozliczeń pomiędzy partnerami.

W monitoring procesu testowania będą zaangażowani wszyscy partnerzy projektu, wykorzystując zaangażowanie wszystkich pracowników projektu oraz wykonawców zadań zleconych. Dokonano podziału odpowiedzialności związanej z nadzorem i koordynacją tych działań:

- monitoring całości działań - Koordynator Projektu (Lider) wspierany przez Asystenta Koordynatora
- monitoring finansowy - Koordynator zadań Partnera 1 i Partnera 2
- monitoring rzeczowy: –Główny badacz (Partner 1) oraz Koordynator ds. badań i wdrażania produktów (Partner 2), który będzie zbierał na bieżąco informacje o przebiegu testowania i prowadził analizę zebranych danych, współpracując w tym zakresie z ewaluatorem zewnętrznym oraz Koordynatorem Projektu.

Monitoring procesu testowania będzie oparty o **techniki i narzędzia** wypracowane w partnerstwie. Planuje się wykorzystanie szeregu narzędzi badawczych skierowanych do grupy Użytkowników i Odbiorców. Będą one służyć ewaluacji i opiniowaniu produktów finalnych po zakończeniu poszczególnych faz testowania. Wyniki będą podstawą do stworzenia kompleksowych analiz i rekomendacji, tak aby móc na bieżąco wprowadzać ewentualne korekty i usprawnienia w produktach. Kluczowy w tym procesie jest udział ekspertów odpowiedzialnych za opracowanie poszczególnych produktów.

Szczegółowy plan działań zakłada przede wszystkim wykorzystanie zespołu doradców wdrożeniowych koordynowanych bezpośrednio przez Partnera 2. Będą to osoby odpowiednio wyszkolone w metodach monitoringu i ewaluacji. Będą oni bezpośrednio pracować na wypracowanych przez partnerów projektu narzędziach monitoringu. Z tego względu, będzie



położony nacisk na wymianę informacji podczas spotkań warsztatowych dla całej grupy Doradców i stały kontakt telefoniczno-mailowy. Jest to nieodzowny element efektywnego monitoringu fazy testowania, bo tylko ścisła współpraca zapewni uzyskanie w przyszłości najwyższego poziomu jakości produktów.

Szkolenia dla użytkowników testujących produkty także będą podlegały monitoringowi prowadzonemu przez Lidera projektu.

Uzupełnieniem procesu monitoringu w przypadkach stwierdzenia istotnych problemów wykonawczych będą spotkania robocze organizowane bezpośrednio w jednostkach samorządów. Spotkania będą nastawione na zebranie informacji na temat bieżącego etapu realizacji projektu a także będą omawiane będą wszystkie problemy, które pojawiają się w trakcie testowania produktu innowacyjnego, rejestrowane będą opinie pojawiające się podczas tego etapu realizacji projektu.

Przebieg ewaluacji monitorowany będzie na podstawie sprawozdań z wykonania prac, dodatkowo zgromadzone wyniki przedstawiane będą w formie raportów. Efekty monitoringu będą przedstawiane pod obrady Grupy Sterującej w celu opracowania rekomendacji na temat ewentualnych korekt w narzędziach, sposobie ich implementacji i akceptowanie działań korygujących. Te spotkania będą miały miejsce co najmniej raz na kwartał.

Wyżej wymieniony monitoring będzie służył udoskonalaniu metody oraz wprowadzaniu działań korygujących przy formułowaniu ostatecznego kształtu produktu finalnego. Uzyskane w ten sposób informacje wzbogacą model, tak, by lepiej odpowiadał potrzebom zarówno użytkowników, jak i odbiorców. Wszystkie opinie i uwagi użytkowników, odbiorców i ekspertów będą brane pod uwagę. Ponadto na bieżąco prowadzony będzie monitoring realizacji celów szczegółowych.

Kluczowe narzędzia, które zostaną zastosowane do monitoringu testowania, obejmują: formularze PEFS, umowy z odbiorcami i użytkownikami dot. udziału w fazie testowania, protokoły zdawczo-odbiorcze, protokoły ze spotkań, listy obecności, dzienniki szkoleń, karty czasu pracy, karty doradcze, kwestionariusze zawierające opinie użytkowników i odbiorców o testowanych produktach, ankiety ewaluacyjne szkoleń, testowania, projektu, testy wiedzy, statystyki z ankiet.

Przedmiotem monitoringu i ewaluacji w odniesieniu do odbiorców-testerów będą w szczególności projekty społeczne zawarte w Katalogu Innowacji Społecznych. Ponadto w trakcie planowanych działań odbiorcy będą oceniać pozostałe narzędzia Modelu KKZ oraz współuczestniczyć w tworzeniu jak najbardziej przydatnych form produktów. Odbiorcy- testerzy



będą oceniali transfer wdrożenia produktów finalnych polegający na ocenie przydatności narzędzi Modelu KKZ i ich wpływu na sposób prowadzenia lokalnej polityki społecznych (czy ten sposób uległ zmianie i gmina/ powiat podejmuje więcej działań pomocowych mających charakter aktywizujący).

Parametry oceny przydatności każdego z narzędzi Modelu KKZ

Zaproponowano ujednolicone parametry oceny dla każdego z produktów, zgodne z parametrami oceny produktu finalnego określonymi w dokumencie „Wytyczne dotyczące wyboru projektów w ramach PO KL”. Przypisano wagi oceny dla każdego parametru.

Kalkulator społeczny

- Skuteczność (korzyści dla użytkowników i odbiorców, wartość motywacyjna do podejmowania działań aktywizujących) – waga oceny 0,2
- Aktualność potrzeby wprowadzenia (m.in. adekwatność do potrzeb, przydatność danych) – waga oceny 0,2
- Stopień skomplikowania narzędzia (łatwość zastosowania wypracowanego narzędzia, łatwość obsługi interfejsu) - waga oceny 0,15
- Możliwość zastosowania narzędzia przez użytkowników (warunki konieczne do wykorzystania narzędzia, w tym m.in. koszty użytkowania, dostęp do narzędzia, zapewnienie bezpieczeństwa danych) – waga oceny 0,1
- Efektywność (poniesione nakłady (czas pracowników, nakłady rzeczowe i finansowe) do osiągniętych efektów, możliwość wykorzystania otrzymanych wyników) – 0,15
- Unikatowość narzędzia (nowość, oryginalność) – 0,1

Dyfuzor Innowacji Społecznych

- Skuteczność (korzyści dla użytkowników i odbiorców, wartość motywacyjna do podejmowania działań aktywizujących) – waga oceny 0,2
- Aktualność potrzeby wprowadzenia (m.in. adekwatność do potrzeb, przydatność danych) – waga oceny 0,2
- Stopień skomplikowania narzędzia (łatwość zastosowania wypracowanego narzędzia,



łatwość obsługi interfejsu) - waga oceny 0,15

- Możliwość zastosowania narzędzia przez użytkowników (warunki konieczne do wykorzystania narzędzia, w tym m.in. koszty użytkowania, dostęp do narzędzia, zapewnienie bezpieczeństwa danych) – waga oceny 0,1
- Efektywność (poniesione nakłady (czas pracowników, nakłady rzeczowe i finansowe) do osiągniętych efektów, możliwość wykorzystania danych) – 0,15
- Unikatowość narzędzia (nowość, oryginalność) – 0,1

Katalog Innowacji Społecznych

- Skuteczność (korzyści dla użytkowników i odbiorców, wartość motywacyjna do podejmowania działań aktywizujących) – waga oceny 0,2
- Aktualność potrzeby wprowadzenia (m.in. adekwatność do potrzeb, przydatność danych) – waga oceny 0,2
- Stopień skomplikowania narzędzia (łatwość zastosowania wypracowanego narzędzia, łatwość obsługi interfejsu) - waga oceny 0,15
- Możliwość zastosowania narzędzia przez użytkowników (warunki konieczne do wykorzystania narzędzia, w tym m.in. koszty użytkowania, dostęp do narzędzia, zapewnienie bezpieczeństwa danych) – waga oceny 0,1
- Efektywność (poniesione nakłady (czas pracowników, nakłady rzeczowe i finansowe) do osiągniętych efektów, możliwość wykorzystania danych) – 0,15
- Unikatowość narzędzia (nowość, oryginalność) – 0,1

Sieć Liderów Innowacji Społecznych

- Skuteczność (korzyści dla użytkowników i odbiorców) – waga oceny 0,2
- Aktualność potrzeby wprowadzenia (m.in. adekwatność do potrzeb, przydatność) – waga oceny 0,2
- Stopień skomplikowania narzędzia (złożoność programu edukacyjnego dla liderów oraz wsparcia rozwojowego (psychologa i trenera) - waga oceny 0,15
- Możliwość zastosowania narzędzia przez użytkowników (warunki konieczne do wykorzystania narzędzia, w tym m.in. dostęp do sieci liderów) – waga oceny 0,1
- Efektywność (poniesione nakłady (czas pracowników, nakłady rzeczowe i finansowe)



do osiągniętych efektów, efekty działań animacyjnych) – 0,15

- Unikatowość narzędzia (nowość, oryginalność) – 0,1

Modelowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

- Skuteczność (korzyści dla użytkowników i odbiorców) – waga oceny 0,2
- Aktualność potrzeby wprowadzenia (m.in. adekwatność do potrzeb, przydatność) – waga oceny 0,2
- Stopień skomplikowania narzędzia (łatwość zastosowania strategii w praktyce działania gminy/powiatu) - waga oceny 0,15
- Możliwość zastosowania narzędzia przez użytkowników (warunki konieczne do wykorzystania narzędzia, w tym m.in. koszty użytkowania, dostęp do strategii) – waga oceny 0,1
- Efektywność (poniesione nakłady (czas pracowników, nakłady rzeczowe i finansowe) do osiągniętych efektów, jakość strategii) – 0,15
- Unikatowość narzędzia (nowość, oryginalność) – 0,1

System Szkoleń

- Skuteczność (korzyści dla użytkowników i odbiorców) – waga oceny 0,2
- Aktualność potrzeby wprowadzenia (m.in. adekwatność do potrzeb, przydatność) – waga oceny 0,2
- Stopień skomplikowania narzędzia (złożoność programu edukacyjnego) - waga oceny 0,15
- Możliwość zastosowania narzędzia przez użytkowników (warunki konieczne do wykorzystania narzędzia, w tym m.in. dostęp do programu edukacyjnego) – waga oceny 0,1
- Efektywność (poniesione nakłady (czas pracowników, nakłady rzeczowe i finansowe) do osiągniętych efektów, efekty działań edukacyjnych) – 0,15
- Unikatowość narzędzia (nowość, oryginalność) – 0,1

W celu realizacji ewaluacji zostanie wyłoniony **wykonawca zewnętrzny** zgodnie z procedurami

Prawa Zamówień Publicznych (przetarg). Wymagane kryteria względem wykonawcy będą dotyczyły doświadczenia w realizacji ewaluacji oraz odpowiedniego zaplecza kadrowo- finansowego koniecznego do realizacji ewaluacji. Do zadań ewaluatora zewnętrznego będzie należało: sprawdzenie poprawności realizacji założeń projektu określonych we wniosku o dofinansowanie oraz strategii wdrażania projektu innowacyjnego, współpraca z partnerami projektu w zakresie analiz i rekomendacji dotyczących realizacji projektu, realizacja badań ewaluacyjnych z udziałem użytkowników i odbiorców projektu oraz przygotowywanie sprawozdań oraz raportów ewaluacyjnych.

6. Sposób sprawdzenia, czy innowacja działa

W celu sprawdzenia czy innowacja działa właściwie będą prowadzone działania monitoringowe i ewaluacyjne. Za monitoring rzeczowo finansowy postępu prac dotyczących testowania będzie odpowiedzialny Koordynator projektu oraz Koordynator ds. badań i wdrażania produktów finalnych. W projekcie będzie prowadzona ewaluacja wewnętrzna realizowana przez zespół projektowy oraz ewaluacja zewnętrzna realizowana przez wykonawcę zewnętrznego. Efekty działań monitoringowych oraz ewaluacyjnych będą poddawane ocenie Grupie Sterującej projektu w celu bieżącej kontroli oraz wypracowywaniu rekomendacji w zakresie zmian w działaniach projektowych.

Kryteria oceny produkty finalnego będą:

1. Zgodność produktu ze strategią wdrażania w zakresie celu i grupy docelowej
2. Skuteczność produktu (korzyści dla grup docelowych)
3. Aktualność potrzeby wprowadzania produktu
4. Stopień skomplikowania produktu (łatwość zastosowania wypracowanych narzędzi)
5. Możliwość zastosowania produktu przez użytkowników
6. Efektywność wprowadzenia rozwiązania (nakłady do rezultatów)
7. Unikatowość rozwiązania

Przedmiotem ewaluacji będzie model o nazwie Kalkulator, do prowadzenia aktywnej polityki społecznej oraz jego narzędzia. Ewaluacji będzie również podlegał sposób realizacji testów



w gminach i powiatach. Wynikiem ewaluacji zewnętrznej będą 3 raporty.

Celem ewaluacji będzie sprawdzenie na ile proponowany model prowadzenia aktywnej polityki społecznej jest trafny, użyteczny, adekwatny do potrzeb użytkowników i tworzy warunki do zwiększenia efektywności i spójności polityki społecznej w gminach i powiatach województwa mazowieckiego.

Kryteria ewaluacji będą dotyczyły:

- trafności (cele a potrzeby) - która pozwala ocenić stopień zgodności celów z potrzebami użytkowników/odbiorców lub adekwatność tych celów do założeń;
- efektywności (nakłady a efekty) - która pozwala ocenić relację uzyskanych efektów do poniesionych nakładów (finansowych, czasowych, ludzkich);
- skuteczności (plan a wykonanie) - która pozwala ocenić stopień osiągnięcia założonych celów;
- użyteczności (efekty a potrzeby) - która pozwala ocenić, w jakim stopniu efekty wypracowane w projekcie są zgodne z potrzebami użytkowników/odbiorców;
- trwałości (oddziaływanie projektu po jego zakończeniu) - która pozwala ocenić stopień trwałości efektów realizacji projektu. W procesie ewaluacji będą wykorzystane najnowsze metody i techniki prowadzenia badań ewaluacyjnych (do których należy m.in. metoda badań partycypacyjnych, metoda ewaluacji opartej na użyteczności).

Poniżej zaprezentowano szczegółowy plan działań monitoringowych i ewaluacyjnych w trakcie testowania i upowszechniania produktu finalnego.

Metody i narzędzia monitoringu i ewaluacja produktu	
Cel badania	Faza Testowania
1. Ocena stanu realizacji procesu testowania.	Raporty doradców z przebiegu testowania (<u>działania monitoringowe realizatorów projektu</u>).
2. Badanie wiedzy i umiejętności 25 odbiorców fazy testowania.	Protokoły ze spotkań roboczych oraz wypełnione karty doradcze. Ewaluacja projektów pilotażowych w ramach przyznanych dotacji dla organizacji pozarządowych. Ankieta ewaluacyjna projektu wypełniona przez Użytkowników i Odbiorców, którzy zakończyli udział w zasadniczej fazie testowania (<u>ewaluacja zewnętrzna</u>).
3. Zebranie od odbiorców	Ankieta ewaluacyjna szkoleń i warsztatów po zakończeniu każdego



Projekt innowacyjny współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

<p>i użytkowników rekomendacji usprawniających założenia testowanego produktu.</p>	<p>spotkania badająca zadowolenie, spełnienie oczekiwań, skuteczność dydaktyczną i użyteczność zajęć (<u>działania monitoringowe realizatorów projektu</u>).</p> <p>Test wiedzy i umiejętności Użytkowników wypełniony na zakończenie udziału w szkoleniach (<u>działania monitoringowe realizatorów projektu</u>).</p> <p>Kwestionariusze dla Użytkowników i Odbiorców, oceniające użyteczność i adekwatność innowacyjnych rozwiązań (<u>działania monitoringowe realizatorów projektu</u>).</p>
<p>Cel badania</p>	<p>Analiza rzeczywistych efektów testowanego produktu</p>
<p>1. Analiza rzeczywistych efektów testowanego produktu dla odbiorców i użytkowników fazy testowania.</p> <p>2. Opracowanie rekomendacji usprawniających założenia wstępnej wersji Produktu Finalnego.</p>	<p>Desk research – analiza danych i dokumentacji projektowej, w tym danych monitoringowych i ewaluacji zebranych w ramach działań z ewaluacji zewnętrznej w trakcie procesu testowania.</p> <p>Ankiety ewaluacyjne projektu wypełniane przez Odbiorców w trakcie udziału w projekcie we wstępnej fazie testowania, (ewaluacja zewnętrzna).</p> <p>Ankiety ewaluacyjne projektu wypełniane przez Odbiorców na zakończenie udziału w projekcie, zakończenie zasadniczej fazy testowania, (ewaluacja zewnętrzna).</p> <p>Ankiety ewaluacyjne projektu wypełniane przez Użytkowników na zakończenie udziału w projekcie, zakończenie zasadniczej fazy testowania, (ewaluacja zewnętrzna).</p> <p>Wywiady z Odbiorcami po zakończeniu zasadniczej fazy testowania, (ewaluacja zewnętrzna).</p> <p>Wywiady z Użytkownikami po zakończeniu zasadniczej fazy testowania, (ewaluacja zewnętrzna).</p> <p>Opracowanie raportu ewaluacyjnego i prezentacja wyników ekspertom i zespołowi realizującemu Projekt (<u>ewaluacja zewnętrzna</u>).</p>
<p>Cel badania</p>	<p>Faza upowszechniania i włączania</p>
<p>1. Badanie postaw, wiedzy i umiejętności użytkowników produktu finalnego w fazie upowszechniania i włączania.</p> <p>2. Ocena transferu wdrożeń Produktu Finalnego.</p>	<p>Ankieta ewaluacyjna wypełniana przez odbiorców i użytkowników badająca zadowolenie, spełnienie oczekiwań, skuteczność i użyteczność produktu finalnego (<u>działania monitoringowe realizatorów projektu</u>).</p> <p>Agendy konferencji i seminariów upowszechniających projekt (<u>działania monitoringowe realizatorów projektu</u>).</p> <p>Protokoły z wnioskami prac podczas konferencji (<u>działania monitoringowe realizatorów projektu</u>).</p> <p>Ankieta ewaluacyjna projektu wypełniana przez odbiorców i użytkowników na zakończenie projektu badająca nabycie kompetencji niezbędnych do efektywnego korzystania z produktu finalnego w pracy zawodowej (<u>działania monitoringowe realizatorów projektu</u>).</p>



7. Strategia upowszechniania

Cel działań upowszechniających

Celem działań upowszechniających jest:

- przekazanie wiedzy na temat Modelu KKZ i jego produktów oraz promocja wśród samorządów lokalnych, środowiskach eksperckich i naukowych, przedstawicieli władz rządowych i samorządowych
- wprowadzenie nowego sposobu realizowania aktywnej polityki społecznej opartego na modelu KKZ do praktyki działania co najmniej 25 samorządów województwa mazowieckiego,

Grupy, do których skierowane będą działania

Użytkownicy innowacyjnego rozwiązania - władze samorządowe oraz pracownicy jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności Starostowie, Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie, Sekretarze gmin i powiatów, Skarbnicy gmin i powiatów, Radni, Kierownicy i pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, w tym Ośrodków Pomocy Społecznej oraz Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz publicznych i niepublicznych instytucji pomocy społecznej

Odbiorcy innowacyjnego rozwiązania - podopieczni publicznych i niepublicznych instytucji pomocy społecznej, osoby korzystające z różnych form pomocy z powodu co najmniej jednej spośród wybranych do projektu kwestii społecznych: bezrobocie, niepełnosprawność, osoby opuszczające zakłady karne, ubóstwo, bezdomność, uzależnienia, długotrwała choroba i starość (niesamodzielność), bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, sieroctwo społeczne, integracja cudzoziemców.

Odbiorcami rozwiązań są również społeczności lokalnej testujące lub wdrażające w fazie upowszechniania model KKZ na terenie gminy lub powiatu.

Przedstawiciele instytucji rządowych i samorządowych, instytucji publicznych i niepublicznych zajmujących się polityką społeczną oraz przedstawiciele środowiska naukowego.



Plan działań i ich charakterystyka

Etap testowania (maj 2013 – marzec 2014 r) – seminaria i konferencje:

- 5 seminariów w samorządach testujących – dla 40 osób każde (użytkowników i odbiorców rozwiązania w gminie/powiecie)
- 1 konferencja dla 100 potencjalnych użytkowników

Etap upowszechniania i włączania (kwiecień- grudzień 2014r.) – seminaria i konferencje:

- 6 seminariów dla samorządów wybranych do upowszechniania— dla 40 osób każde (użytkowników i odbiorców rozwiązania w gminie/powiecie)
- 8 seminariów regionalnych dla przedstawicieli samorządów, administracji rządowej, organizacji pozarządowych dla 60 osób każde
- 1 konferencja dla 100 uczestników (potencjalnych użytkowników rozwiązania)

Ponadto Partner 2 - SGH w pracach naukowych organizuje seminarium naukowe (2 seminaria dla 30 osób)

Realizowany projekt ma charakter innowacyjny, dlatego strategia promocji już od pierwszego etapu przewiduje intensywne działania upowszechniające, które zakładają konstruowanie odrębnych kompozycji marketingowych, uwzględniających charakterystykę i różnorodność potencjalnych użytkowników oraz odbiorców projektu.

W pierwszym etapie do współpracy zostały zaproszone 72 samorzady, którym przedstawiono koncepcję projektu. Następnie odbyły się spotkania bezpośrednio w terenie. Po konsultacjach w trakcie tych spotkań, wszystkie gminy Mazowsza otrzymały pisma zapraszające do zapoznania się z projektem i do uczestnictwa w testach oraz w pracach wdrożeniowych projektu. **W odpowiedzi na niniejszego zaproszenie deklaracje udziału w projekcie przesłało do MCPS 64 gminy oraz 11 powiatów/** Uruchomiona została strona internetowa, rozpowszechniona została także ulotka zawierająca podstawowe założenia projektu. W prasie lokalnej zamieszczony został artykuł informujący o projekcie.

Podsumowaniem pierwszego etapu projektu będzie seminarium pt. „Kalkulator Kosztów Zaniechania - innowacyjny mazowiecki model prowadzenia lokalnej polityki społecznej”, podczas



którego zaprezentowane zostaną wyniki badań pierwszego etapu projektu, uczestnicy wysłuchają wykładu profesorskiego, a także wezmą udział w dwóch panelach dyskusyjnych. Na seminarium zaproszeni zostaną przedstawiciele instytucji rządowych oraz samorządowych, niezależni eksperci, przedstawiciele partnerów społecznych oraz wybitne autorytety naukowe w dziedzinie polityki społecznej. Wydana zostanie również broszura z informacjami o projekcie poszerzonymi już o wyniki pierwszego etapu prac. Na tym etapie projekt został włączony do Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”. Krajowy Program Reform wpisuje się w unijną strategię sprzyjającą włączeniu społecznemu, uzyskaniu wzrostu zatrudnienia oraz zwiększeniu produktywności i spójności społecznej, przyjętą na najbliższe dziesięciolecie w Unii Europejskiej.

Drugi etap projektu zakłada testowanie, a później wprowadzenie innowacyjnego mazowieckiego modelu prowadzenia aktywnej polityki społecznej docelowo na terenie całego województwa mazowieckiego. Główni interesariusze (Starostowie, Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie, Sekretarze, Radni, Skarbnicy gmin i powiatów, Kierownicy, Główni Księgowi i pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej, jak i Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie) na początku drugiego etapu projektu objęci zostaną testowaniem Modelu KKZ. Zostaną do tego celu wybrane pierwsze 4 gminy i 1 powiat. Po weryfikacji testów zostanie wybranych kolejnych 16 gmin i 4 powiaty. Po podsumowaniu fazy testowania model będzie wprowadzany i upowszechniany w następnych gminach, obejmując ostatecznie swym zasięgiem całe Mazowsze.

Strategia promocji w drugim etapie projektu zakłada zwiększenie zakresu jej oddziaływania. Gotowe produkty będą atrakcyjne nie tylko dla głównego odbiorcy - użytkowników z jednostek samorządu terytorialnego, ale także dla kadry naukowo-badawczej, władz centralnych, przedstawicieli innych Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej i projektodawców PO KL, organizacji pozarządowych i innych. Każda z tych grup wymaga odrębnego podejścia marketingowego, biorącego pod uwagę specyfikę każdego z odbiorców projektu.

Jeśli chodzi o głównych uczestników projektu, w ramach drugiego etapu promocji zostanie przeprowadzona seria spotkań i konsultacji społecznych na terenie województwa mazowieckiego. Będzie to jednocześnie realizacja zasady empowermentu. Rozpoczną się również szkolenia dla 560 osób z 13 powiatów oraz 100 gmin na temat produktów finalnych projektu. Ponadto zostanie uruchomiana również platforma e-learningowa gwarantująca dostęp do materiałów edukacyjnych na temat Modelu KKZ. Poprzez Internet będą również dostępne produkty projektu, w tym Kalkulator



Społeczny oraz Dyfuzor Innowacji Społecznych.

Upowszechnianie projektu wzmocni przeprowadzenie 8 seminariów dla 200 przedstawicieli instytucji polityki społecznej na szczeblu lokalnym, regionalnym i centralnym. Opublikowane zostaną materiały informacyjno-edukacyjne w liczbie 1500 sztuk. Na tym etapie odbędą się także międzynarodowe wizyty studyjne. Przedstawiciele administracji publicznej z gmin i powiatów, przedstawiciele Partnerów projektu i Liderzy Innowacji Społecznej spotykać się będą z przedstawicielami instytucji zajmujących się polityką społeczną w Wielkiej Brytanii, Francji i w Hiszpanii, w celu wymiany doświadczeń we wdrażaniu i prowadzeniu innowacji w zakresie działania administracji publicznej, a szczególnie po to, by przekonać uczestników projektu do korzyści płynących ze stosowania przygotowywanego rozwiązania, jak również, by nawiązać współpracę międzynarodową wspomagającą dalszy rozwój narzędzi. W efekcie tych ww. wskazanych działań upowszechniających przedstawiciele z ok. 30% samorządów województwa mazowieckiego zostaną przygotowani oraz zdobędą wiedzę o Modelu KKZ.

W drugim etapie projektu, w latach 2013-2014, przeprowadzona zostanie kampania medialna skierowana zarówno do głównych beneficjentów projektu, jak i do wszystkich innych zainteresowanych. Kampania obejmie cykl dziewięciu audycji radiowych, siedmiu programów telewizyjnych, siedmiu artykułów w prasie ogólnopolskiej oraz siedmiu artykułów w prasie pięciu subregionów woj. mazowieckiego. Kampania ta będzie miała za zadanie upowszechnić produkty projektu wśród potencjalnych użytkowników i odbiorców rozwiązania, a także adresatów działań włączających do głównego nurtu polityki. Głównym celem tych działań jest wywołanie zmiany w podejściu do polityki społecznej decydentów każdego szczebla, w celu zastąpienia powszechnie stosowanej interwencyjnej polityki społecznej, aktywną polityką społeczną. Aby pomóc osiągnąć ten cel, zorganizowane zostaną dwie konferencje, każda dla 200 przedstawicieli instytucji polityki społecznej na szczeblu lokalnym, regionalnym i centralnym, takich jak MRR, MPiPS, IPiPS, WUP, ISP, CRZL, ZMP, KIW, KOEFS. Przewidziany jest międzynarodowy charakter obu konferencji.

W celu zapewnienia dostępu do wiedzy o Modelu KKZ dla przedstawicieli 100% samorządów województwa mazowieckiego i przedstawicieli instytucji polityki społecznej szczebla regionalnego i centralnego, do końca 2014 roku odbędą się również cztery seminaria naukowe i zostanie przygotowana publikacja, której celem jest syntetyczne przedstawienie uzyskanych wyników. Pozwoli ona przemyśleć uzyskane rezultaty i odnieść je do szerszego kontekstu i dyskursu



naukowego poświęconego problematyce polityki społecznej. Publikacja pozwoli również rozpropagować projekt w środowisku naukowców, badaczy i ekspertów, a tym samym zapewni promocję uzyskanych wyników.

W ostatnim etapie realizacji projektu, w ramach strategii upowszechniania, wszystkim samorządom województwa mazowieckiego, instytucjom centralnym i piętnastu Regionalnym Ośrodkom Polityki Społecznej, samorządom w innych województwach oraz instytucjom naukowym, zostanie przekazany pakiet instruktażowy wdrażania modelu KKZ (w wersji papierowej i elektronicznej). Pakiet będzie podsumowaniem projektu i zostanie przygotowany w oparciu o wszystkie doświadczenia projektowe wynikające ze szkoleń, seminariów, publikacji, konsultacji społecznych, badań i materiałów eksperckich. Będzie to synteza materiałów opracowanych w projekcie, o charakterze instruktażu dotyczącego wdrażania i stosowania modelu KKZ i jego produktów. Pakiet będzie miał innowacyjną formę.

Pakiet instruktażowy i jego popularyzacja są kluczowe z punktu widzenia upowszechniania produktów finalnych i włączenia ich do głównego nurtu polityki społecznej w skali ogólnopolskiej.

Innowacyjność formy pakietu instruktażowego:

Pakiet ten będzie miał charakter interaktywny, gdzie użytkownik będzie miał możliwość wyboru poziomu odbiorcy/użytkownika pakietu np. wójt, burmistrz, prezydent miasta, kierownik JOPS, lider lokalny, przedstawiciel ngo, obywatel, a program będzie uwzględniał ten poziom pokazując możliwości zastosowania modelu w zależności od potrzeb użytkownika. Przedstawiciele samorządu będą przeszkoleni w użytkowaniu narzędzi modelu KKZ w sposób bardziej zaawansowany. Interaktywny przewodnik będzie prowadził użytkownika poprzez wszystkie elementy modelu KKZ objaśniając funkcjonowanie jego narzędzi oraz możliwości ich zastosowania w praktyce. Zostanie przygotowanych 4130 pakietów instruktażowych.

Jednym z elementów działań upowszechniających będą 3 **wizyty studyjne** do krajów Unii Europejskiej (planuje się wizytę w Wielkiej Brytanii, Hiszpanii i Francji) organizowanych przez wykonawcę MCPS wyłonionego w trybie przetargu. Do udziału w każdej wizycie zostanie zaproszonych 20 osób - przedstawicieli administracji publicznej z gmin i powiatów, w których realizowany jest projekt, instytucji, które mają wpływ na upowszechnienie i włączenie produktów do głównego nurtu polityki społecznej, Partnerów projektu i Liderów Innowacji Społecznych w gminach i powiatach. Do udziału w wizytach będą zapraszane osoby kluczowe do współpracy w



Projekt innowacyjny współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

ramach testowania oraz upowszechniania modelu KKZ. Wizyty studyjne mają na celu prezentację modelu KKZ w innych krajach na tle podobnych rozwiązań tam funkcjonujących i zebranie dodatkowych argumentów dla stosowania modelu KKZ w Polsce. Umożliwi to pokazanie użytkownikom, że sposób zarządzania pieniędzmi decyduje o jakości polityki społecznej oraz umożliwi utrwalenie przekonania o konieczności wprowadzenia zmian w tym obszarze m.in. przy wykorzystaniu narzędzi modelu KKZ. Wizyta będzie również stanowiła możliwość uzyskania pogłębionej wiedzy na temat funkcjonowania podobnych rozwiązań w innych krajach. Planuje się wizytę w Centrum Innowacji Społecznych w Santuri w Hiszpanii oraz w Wielkiej Brytanii (Londyn) oraz Francji. Jednym z istotnych elementów wizyty studyjnej będzie spotkanie z miejscowymi przedstawicielami administracji publicznej oraz dyskusja w zakresie wymiany dobrych praktyk dotyczących promowania innowacji w polityce społecznej oraz współpracy z partnerami społecznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.. Wizyty umożliwią również zapoznanie się z praktycznymi aspektami stosowania nowatorskich rozwiązań w zakresie gospodarowania środkami publicznymi w ramach systemu pomocy społecznej, w tym kontroli wydatków, śledzenia kosztów oraz szacowania ryzyka działalności (np. system Activity Based Management SAS, stosowany przez CNAF - francuską agencję rządową ds. opieki socjalnej).

Sukcesem upowszechniania będzie zwiększenie świadomości oraz wiedzy przedstawicieli 30% samorządów województwa mazowieckiego w zakresie nowego sposobu prowadzenia aktywnej polityki społecznej opartego na modelu KKZ oraz wprowadzenie nowego sposobu realizowania aktywnej polityki społecznej opartego na modelu KKZ do praktyki działania co najmniej 25 samorządów województwa mazowieckiego. Ponadto istotnym elementem sukcesu będzie zapewnienie dostępu poprzez platformę e-learningową oraz materiały promocyjne i edukacyjne dostępu do wiedzy o modelu KKZ dla 100 % przedstawicieli samorządów województwa mazowieckiego, przedstawicieli Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej w innych województwa, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Administracji o Cyfryzacji oraz innych instytucji regionalnych i centralnych. Działania dotyczące upowszechniania będą dokumentowane za pomocą list obecności sporządzanych w trakcie seminariów i konferencji, ankiet i raportów ewaluacyjnych, statystyk portali internetowych przygotowywanych w projekcie.



8. Strategia włączania do głównego nurtu polityki

Cel działań włączających

Celem działań włączających do głównego nurtu polityki jest stworzenie warunków do utrzymania trwałości efektów projektu oraz upowszechniania rozwiązania w większej skali. Przetestowane i udoskonalone w trakcie realizacji projektu produkty będą promowane w czasie konsultacji na szczeblu początkowo lokalnym i regionalnym (mazowieckim), później także na szczeblu krajowym i europejskim.

Projekt przewiduje wiele różnorodnych intensywnych działań upowszechniających (opisanych w Strategii upowszechniania), które będą także działaniami włączającymi do głównego nurtu polityki.

Grupy, do których skierowane będą działania włączające

Działania włączające do głównego nurtu polityki mają zachęcić władze wszystkich szczebli do wykorzystywania narzędzi i wprowadzania modelu aktywnej polityki społecznej na swoim terenie. Planujemy, że będą one kierowane do:

- władze samorządowych szczebla gminnego i powiatowego - jednostek samorządu terytorialnego początkowo województwa mazowieckiego, później także pozostałych województw (Starostowie, Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie, Sekretarze, Radni, Skarbnicy gmin i powiatów, Kierownicy, Główni Księgowi, pracownicy Ośrodków Pomocy Społecznej i Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie);
- władz samorządowych szczebla wojewódzkiego - jednostek samorządu wojewódzkiego (Urzędy Wojewódzkie, Urzędy Marszałkowskie, Regionalne Ośrodki Pomocy Społecznej);
- przedstawiciele instytucji polityki społecznej na szczeblu lokalnym, regionalnym i centralnym (m.in. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Instytut Pracy i Polityki Społecznej, Wojewódzkie Urzędy Pracy, Centrum Rozwoju Zasobów



Ludzkich);

- pracowników instytucji naukowych w całym kraju.

Plan działań na rzecz włączenia do głównego nurtu polityki

Działania włączające do głównego nurtu polityki będą realizowane jako komplementarne do działań upowszechniających. Działania włączające obejmować będą:

Mainstreaming horyzontalny (mający wpływ na praktykę):

- systematyczne przekazywanie wiedzy o Modelu KKZ i jego narzędziach do instytucji szczebla lokalnego (gminy i powiaty) oraz regionalnego (województwo), na terenie którego zostało ono wypracowane, a w dalszej kolejności do pozostałych województw (spotkania w terenie, konsultacje, seminaria, konferencje, strona internetowa, broszura informacyjna);
- kształcenie umiejętności praktycznego wykorzystania narzędzia - wprowadzenie innowacyjnego mazowieckiego modelu prowadzenia lokalnej polityki społecznej KKZ docelowo na terenie całego województwa mazowieckiego (szkolenia, wizyty studyjne, publikacje).

Mainsteaming wertykalny (mający wpływ na legislację):

- przygotowanie rekomendacji zmian prawnych w zakresie polityki społecznej,
- przygotowanie rekomendacji dotyczących włączenie efektów projektu do polityki regionalnej i polityki spójności oraz działań związanych z kolejnym okresem programowania wydatkowania środków Unii Europejskich,
- przygotowanie i upowszechnianie pakietu instruktażowy wdrażania modelu KKZ i inne działania mające na celu przekonanie decydentów różnych szczebli zajmujących się polityką społeczną do włączenia jego produktów do głównego nurtu polityki (seminaria naukowe, konferencje międzynarodowe, audycje radiowe i telewizyjne, kampania w prasie).

Mainstreaming wertykalny będzie dotyczył :



- przygotowania rekomendacji zmian prawnych:
 - Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, MPiPS, ministerstwa i urzędy regionalne oraz lokalne
 - Ustawy o pomocy społecznej, MPiPS
 - Projektu ustawy o poprawie warunków świadczenia usług przez JST, MAiC
- przygotowania rekomendacji włączania efektów projektu do polityki regionalnej (seminaria naukowe, seminarium dla ROPS, województwa z całego kraju, wizyty studyjne):
 - Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”, MRR
 - Regionalny Program Operacyjny dla województwa mazowieckiego na lata 2014-2020, UMWM
 - PO WER 2014-2020 – projekty innowacyjne i ponadnarodowe, MRR

Pakiet instruktażowy i jego popularyzacja są kluczowe z punktu widzenia upowszechniania produktów finalnych i włączenia ich do głównego nurtu polityki społecznej w skali ogólnopolskiej.

Szczegółowe działania związane z włączeniem do głównego nurtu polityki będą obejmowały:

- 8 seminariów dla samorządów województwa mazowieckiego oraz przedstawicieli instytucji polityki społecznej,
- publikację 1500 egz. materiałów informacyjno-edukacyjnych,
- kampanię medialną obejmującą cykl 9 audycji radiowych, 7 programów telewizyjnych, 7 artykułów w prasie ogólnopolskiej oraz 7 artykułów w prasie pięciu subregionów woj. mazowieckiego,
- 2 konferencje, każda dla 200 przedstawicieli instytucji polityki społecznej,
- 4 seminaria naukowe dla przedstawicieli nauki oraz instytucji polityki społecznej szczebla lokalnego, regionalnego i centralnego,
- publikację książkową nt. wykorzystania modelu KKZ,
- bezpośrednie spotkania przedstawicieli zespołu projektu z odbiorcami działań włączających,



- udział przedstawicieli zespołu projektowego w pracach grup zadaniowych instytucji rządowych i samorządowych oraz promowanie Modelu KKZ,
- korespondencja oficjalna skierowana do odbiorców działań upowszechniających na temat Modelu KKZ.

W celu zagwarantowania trwałości rezultatów projektu po jego zakończeniu, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej będzie kontynuowało działania związane z zapewnieniem dostępu do produktów finalnych dla użytkowników rozwiązania, tj. decydentów i realizatorów polityki społecznej w gminach i powiatach. Działania te wpisują się w kierunki zmian zakresu ustawowych zadań samorządu województwa przygotowywane obecnie w ramach nowelizacji ustawy o pomocy społecznej.

Monitoring procesu włączania produktów do głównego nurtu polityki będzie odbywał się oparciu o analizę treści dokumentów strategicznych objętych mainstreamingiem wertykalnym. Ponadto proces ten będzie podlegał ocenie w trakcie ewaluacji w oparciu o wywiady, analizę dokumentów oraz ankiety ewaluacyjne.

Sukcesem włączania będzie zwiększenie świadomości oraz wiedzy przedstawicieli 30% samorządów województwa mazowieckiego w zakresie nowego sposobu prowadzenia aktywnej polityki społecznej opartego na modelu KKZ. Ponadto sukcesem będzie również wprowadzenie nowego sposobu realizowania aktywnej polityki społecznej opartego na modelu KKZ do praktyki działania co najmniej 25 samorządów województwa mazowieckiego. Sukcesem działań włączających będzie również zwiększenie świadomości oraz wiedzy wśród przedstawicieli administracji publicznych szczebla regionalnego (ROPS) oraz centralnego na temat Modelu KKZ, co powinno pozytywnie wpłynąć na proces wprowadzania zmian w istniejącym systemie pomocy społecznej.

9. Kamienie milowe II etapu projektu

1. Wybór gmin i powiatów oraz ostateczna rekrutacja użytkowników z 4 gmin i 1 powiatu – maj 2013 r.
2. Przygotowanie modelu KKZ i jego produktów finalnych do testowania Powołanie nieformalnej grupy roboczej oraz przygotowanie indywidualnej (dopasowanej do potrzeb



- i specyfiki gminy/powiatu) koncepcji wdrażania modelu KKZ i jego produktów – sierpień 2013 r.
3. Ostateczna rekrutacja odbiorców z 4 gmin i 1 powiatu do testowania – październik 2013 r.
 4. Testowanie modelu KKZ i jego produktów w 5 samorządach województwa mazowieckiego (4 gminy i 1 powiat; realizacja szkoleń, doradztwa, pilotażu, rozwój sieci liderów innowacji, wizyty studyjne, konsultacje społeczne) marzec 2014 r.
 5. Ewaluacja i analiza rzeczywistych efektów testowania marzec 2014 r.
 6. Przygotowanie ostatecznej wersji modelu KKZ i jego produktów finalnych do upowszechniania w szerszej skali marzec 2014 r.
 7. Przygotowanie materiałów edukacyjnych w formie drukowanej oraz elektronicznej na potrzeby platformy e-learningowej i upowszechniania – marzec 2014 r.
 8. Upowszechnianie modelu KKZ i jego produktów w 20 samorządach województwa mazowieckiego (poprzez szkolenia, doradztwo, pilotaż, rozwój sieci liderów, seminaria, e-learning) – grudzień 2014 r.
 9. Przygotowanie pakietów instruktażowych dla wdrażania modelu KKZ i jego produktów czerwiec 2014 r.
 10. Upowszechnianie i włączanie do głównego nurtu polityki modelu KKZ i jego produktów w innych województwa i kraju – grudzień 2014 r.
 11. Ewaluacja i przygotowanie rekomendacji końcowych w zakresie kontynuacji upowszechniania i włączania do głównego nurtu polityki modelu KKZ i jego produktów po zakończeniu projektu – grudzień 2014 r.

Terminy kamieni milowych mogą ulec zmianie w związku z wystąpieniem ryzyka nr 11.



10. Analiza ryzyka

Lp.	POTENCJALNE ZAGROŻENIA I ICH MOŻLIWE SKUTKI	PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA RYZYKA	WPLYW RYZYKA NA REALIZACJĘ PROJEKTU	PRAWDOPODOBIEŃSTWO I WPLYW RYZYKA	SPOSÓB OGRANICZENIA ZAGROŻEN
Ryzyka dotyczące fazy testowania					
1	Niskie zainteresowanie partnerów społecznych udziałem w projekcie Skutek: brak udziału partnerów społecznych we współtworzeniu oraz wdrażaniu produktów projektu	2	1	2	Przeprowadzenie akcji informacyjno-promocyjnej w mediach oraz bezpośrednie dotarcie do partnerów społecznych. Pokazywanie korzyści wynikających z zastosowania kalkulatora m.in. w odniesieniu do planu współpracy samorządu i organizacji pozarządowych, doprecyzowania roli partnerów społecznych w tworzeniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
2	Przygotowana wstępna wersja produktów nie znajduje uznania potencjalnych użytkowników, w tym prototyp kalkulatora nie spełnia oczekiwań. Skutek: narzędzia modelu nie działają poprawnie	1	3	3	Ewaluacja prac nad produktami. Powołanie Rady programowej współpracującej z zespołem ekspertów. Zaangażowanie użytkowników do współtworzenia produktu. Wsparcie środowisk naukowych, w tym zasobów i doświadczeń będących w dyspozycji Partnerów projektu.
3	Niska motywacja przedstawicieli samorządów testujących do udziału w działaniach projektu. Skutek: niska efektywność	1	1	1	Dobór metod współpracy umożliwiających testowanie produktów z uwzględnieniem potrzeb i możliwości zaangażowanych w testowanie podmiotów. Uwzględnienie przy

58



Projekt innowacyjny współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Lp.	POTENCJALNE ZAGROŻENIA I ICH MOŻLIWE SKUTKI	PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA RYZYKA	WPLYW RYZYKA NA REALIZACJĘ PROJEKTU	PRAWDOPODOBIEŃSTWO I WPLYW RYZYKA	SPOSÓB OGRANICZENIA ZAGROŻEN
	merytoryczna i operacyjna testów, niedostateczne wyniki prac eksperymentalnych.				wyborze grup testujących podmiotów o wysokiej motywacji do udziału w działaniach projektu. (Zgodnie z przeprowadzoną analizą w I etapie realizacji projektu”) Atrakcyjna forma przekazu, ciekawe zajęcia warsztatowe, wizyty studyjne, pilotaż rozwiązań - środki wspierające wdrożenia inowacji.
4	Niewystarczająca wiedza użytkowników w instytucjach samorządowych na temat możliwości zastosowania Modelu KKZ skutkująca niskim zainteresowaniem tą problematyką. Skutek: niezadowolające wyniki testów	2	2	4	Wskazywania korzyści dotyczących stosowania Modelu KKZ poprzez szkolenia, doradztwo dla użytkowników z samorządów lokalnych w całym okresie realizacji projektu, promocje dobrych praktyk projektowych samorządów za pośrednictwem Katalogu Innowacji Społecznych. Realizacja kampanii medialnej.
5	Ograniczone możliwości partycypacji użytkowników w procesie testowania np. ograniczenia czasowe, nakładanie się obowiązków, zmiany kadrowe	2	3	6	Przygotowanie indywidualnego programu współpracy z samorządami wybranymi do testowania, który będzie stanowił załącznik do listu intencyjnego o współpracy. Ustalenie listy rezerwowej użytkowników z danej gminy, którzy będą mogli zastąpić osoby zaangażowane w testowanie w sytuacji



Projekt innowacyjny współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Lp.	POTENCJALNE ZAGROŻENIA I ICH MOŻLIWE SKUTKI	PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA RYZYKA	WPLYW RYZYKA NA REALIZACJĘ PROJEKTU	PRAWDOPODOBIEŃSTWO I WPLYW RYZYKA	SPOSÓB OGRANICZENIA ZAGROŻEN
					ograniczeń czasowych i nakładania się obowiązków.
Ryzyka dotyczące fazy upowszechniania i włączenia do głównego nurtu polityki					
6	Negatywne wyniki testowania produktów finalnych w gminach i powiatach. Niedostosowanie produktów do praktyki samorządowej. Skutek: produkty projektu po poprawkach prototypu nie działają poprawnie.	1	2	2	Ewaluacja działań w fazie testowania. Ciągłe monitorowanie przydatności i praktyczności produktów projektu. Współpraca Grupy Sterującej z zespołem ekspertów. Zaangażowanie użytkowników do współtworzenia produktu finalnych. Współpraca zespołu projektowego z pracownikami samorządowymi.
7	Niewystarczająca wiedza użytkowników w instytucjach samorządowych na temat możliwości zastosowania Modelu KKZ skutkująca niskim zainteresowaniem tą problematyką. Skutek: brak odpowiedniej liczby podmiotów zainteresowanych wdrażania produktów w trakcie upowszechniania.	2	2	4	Wskazywania korzyści dotyczących stosowania Modelu KKZ poprzez szkolenia, doradztwo dla użytkowników z samorządów lokalnych w całym okresie realizacji projektu, promocje dobrych praktyk projektowych samorządów za pośrednictwem Katalogu Innowacji Społecznych. Realizacja kampanii medialnej.
8	Zakłada się, że kalkulator ma najwyższą wagę w Modelu KKZ. Nie wiadomo, który element modelu okaże się najistotniejszy w wyniku	1	1	1	Kontrola jakości przygotowywanych produktów. Prowadzenie ewaluacji bieżących w trakcie realizacji projektu.. Włączanie w proces przygotowania ostatecznej wersji

60



Projekt innowacyjny współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Lp.	POTENCJALNE ZAGROŻENIA I ICH MOŻLIWE SKUTKI	PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA RYZYKA	WPLYW RYZYKA NA REALIZACJĘ PROJEKTU	PRAWDOPODOBIEŃSTWO I WPLYW RYZYKA	SPOSÓB OGRANICZENIA ZAGROŻEN
	testowania.				produktu ekspertów zewnętrznych.
9	Niskie zainteresowanie Modelem KKZ wśród odbiorców działań związanych z włączeniem Modelu KKZ do głównego nurtu polityki Skutek: brak trwałości efektów projektu	1	3	3	Bezpośrednie dotarcie z informacją do odbiorców. Wskazywania korzyści dotyczących stosowania Modelu KKZ poprzez seminaria, konferencje, platformę e-learningową. Angażowanie różnych środowisk naukowo-eksperckiego, samorządowego oraz sektora obywatelskiego do działań związanych z upowszechnieniem i włączeniem Modelu KKZ do głównego nurtu polityki.
10	Model KKZ nie odpowiada na potrzeby odbiorców projektu Skutek: Model w niewielkim stopniu przyczynia się do poprawy efektywności polityki społecznej samorządów.	1	2	2	Angażowanie odbiorców projektu od w proces testowania produktu oraz konsultacje społeczne.
Ryzyka dotyczące zarządzania projektem					
11	Nie skorygowanie opóźnienia w pełnym uruchomieniu projektu zaistniałego na początku jego realizacji, do końca fazy badawczej, wynikającego z trudności w zatrudnieniu personelu o wymaganych	2	3	6	Monitorowanie na bieżącego postępu prac w projekcie. Złożenie wniosku do MJWPU o aktualizację harmonogramu działań projektowych oraz wydłużenie czasu trwania fazy testowania i upowszechniania.

61



Projekt innowacyjny współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Lp.	POTENCJALNE ZAGROŻENIA I ICH MOŻLIWE SKUTKI	PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA RYZYKA	WPLYW RYZYKA NA REALIZACJĘ PROJEKTU	PRAWDOPODOBIEŃSTWO I WPLYW RYZYKA	SPOSÓB OGRANICZENIA ZAGROŻEN
	kwalfikacjach oraz przedłużającymi się procedurami PZP projektu Skutek: Konieczność aktualizacji harmonogramu projektu na początku fazy testowania				
12	Utrudnienia wynikające ze złożoności przepisów prawnych obowiązujących Lidera i Partnerów projektu. Skutek: opóźnienia w realizacji działań projektowych	2	1	2	Bieżący monitoring przepisów prawnych, zapewnienie obsługi prawnej projektu, włączanie członków Grupy Sterującej w rozwiązywania pojawiających się trudności.
13	Przedłużające się procedury wyboru wykonawców zgodnie z ustawą PZP oraz wytycznymi PO KL lub konieczność ich ponowienia Skutek: opóźnienia w realizacji działań projektowych	2	1	2	Zaangażowanie do projektu specjalisty ds. zamówień publicznych. Bieżące monitorowanie postępów prac oraz bieżące zgłaszanie odchyleń od harmonogramu działań projektowych określonych we wniosku o dofinansowanie.
14	Zbyt krótki okres czasu na testowanie narzędzi modelu KKZ nie utrwali akceptacji działań aktywizujących przez odbiorców –testerów. Brak gotowości do zmiany postaw i działań opartych na korzystaniu z	2	1	3	Analiza przeprowadzonych badań pod kątem potrzeb, celów i oczekiwań odbiorców pomocy. W ramach działań informacyjnych i edukacyjnych uwzględnienie informacji do odbiorców produktów. W zaplanowanych działaniach doradczych i szkoleniowych dla

62



Projekt innowacyjny współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Lp.	POTENCJALNE ZAGROŻENIA I ICH MOŻLIWE SKUTKI	PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA RYZYKA	WPLYW RYZYKA NA REALIZACJĘ PROJEKTU	PRAWDOPODOBIEŃSTWO I WPLYW RYZYKA	SPOSÓB OGRANICZENIA ZAGROŻEN
	aktywizujących form pomocy				użytkowników narzędzi włączenie elementów przygotowujących na opór potencjalnych odbiorców w zakresie korzystania z aktywizujących form pomocy.
15	Informacje o narzędziach modelu KKZ nie trafiają do odbiorców pomocy.	1	2	3	Uwzględnienie we wszystkich elementach informacyjnych, promocyjnych i edukacyjnych działań mających na celu dotarcie z informacją do odbiorców pomocy.

11. Słownik podstawowych pojęć stosowanych w niniejszym dokumencie:

Polityka społeczna (jako działalność praktyczna) - publiczne zarządzanie społecznymi ryzykami, a jej główne cele to łagodzenie nierówności i ubóstwa, minimalizowanie społecznego ryzyka i optymalizacja dystrybucji pomyślności (G. Esping-Andersen)

Ryzyko społeczne/ kwestia społeczna - np. długotrwała choroba i starość (niesamodzielność), niepełnosprawność, uzależnienia, bezrobocie, sieroctwo społeczne, bezdomność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Pomoc społeczna - jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami,



związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. (Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12.03.2012 r. z późn. zm.)

Instrumenty polityki społecznej - narzędzia służące realizacji działań w obszarze polityki społecznej, zgodnie z koncepcją prof. Jolanty Supińskiej, sklasyfikowane ze względu na rodzaj użytych zasobów i wykorzystanej wiedzy jako: instrumenty prawne, ekonomiczne, informacyjne, kadrowe, kształtowania przestrzeni (instytucjonalne). Istotne również w tym kontekście jest pojęcie dobra publicznego, nie mieszczące się w powyższej typologii.

Aktywna polityka społeczna - zgodnie z definicją dr Marka Rymszy opiera się na trzech założeniach:

- ograniczania skali pasywnych transferów socjalnych przez wprowadzenie wparcia warunkowanego, powiązanego z uczestnictwem ludzi w programach aktywizujących (określanych też jako inkluzyjne lub reintegracyjne),
- koncentracji na zatrudnieniu lub odbudowaniu tzw. zdolności zatrudnieniowej,
- wykorzystania potencjału instytucji niepublicznych (organizacji pozarządowych) do prowadzenia programów aktywizujących i różnych wspieranych form aktywności na rynku pracy.

Interwencyjna polityka społeczna - przeciwieństwo aktywnej polityki społecznej; na potrzeby projektu przyjęto to określenie w stosunku do zespołu działań w obszarze polityki społecznej prowadzonych w sposób nieuporządkowany w odpowiedzi na występujące kwestie społeczne o charakterze wymagającym pilnej interwencji opartej na obowiązujących przepisach prawa oraz głównie na pasywnych transferach socjalnych.

Prewencyjna polityka społeczna - zespół działań w polityce społecznej, który tworzy warunki do prawidłowego (optymalnego dla danej osoby/środowiska) funkcjonowania, wspomaga dostęp osoby/środowiska do zasobów w społeczności lokalnej, wzmacnia istniejącą samodzielność i aktywność osoby/środowiska. Zaniechanie zaś działań profilaktycznych może prowadzić do stopniowej degradacji zdolności do samodzielnego zaspokajania potrzeb życiowych osób czy grup w środowisku lokalnym. Może być również przyczyną obniżania się aktywności w pokonywaniu pojawiających się barier (trudności), które mogą prowadzić do kryzysu (realizacji ryzyka



społecznego).⁸

Innowacja społeczna - nowe rozwiązania (m.in. usługi, produkty, procesy, modele działania, rynki usług, formy organizacji), które jednocześnie odpowiadają na potrzeby społeczne bardziej efektywnie niż istniejące rozwiązania oraz prowadzą do nowych lub poprawiają istniejące relacje i więzi społeczne, a także dają możliwość lepszego wykorzystania posiadanych zasobów. Innymi słowy innowacje społeczne służą zarówno dobru wspólnemu społeczności, jak i poprawiają jej zdolność do samorozwoju w tym zakresie⁹.

⁸ J.Józefczyk, Perspektywy rozwoju pracy socjalnej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Gdyni, str. 6-7.

⁹ J.Caulier - Grice, A. Davis, R.Patrick, W.Norman, Defining Social Innovation, TEPSI Project, 2012 r., str. 18



Załączniki:

1. Wstępny opis produktu finalnego Kalkulator Społeczny opartego na metodologii kosztów zaniechania działań aktywizująco wspierających
2. Wstępny opis produktu finalnego Dyfuzor Innowacji Społecznych
3. Wstępny opis produktu finalnego Katalog Innowacji Społecznych
4. Wstępny opis produktu finalnego Sieć Liderów Innowacji Społecznych
5. Wstępny opis produktu finalnego Modelowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
6. Wstępny opis produktu finalnego System Szkoleń